Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 22 январь, 1977 шу. • № 11 (5677). • Мах 2 кеп.

ПАРТЕ—ЭГГАРА ТОЛАШАГIБАРАШ

Коммунистически парте сийн лоархIами шерагара шерага айлуш латтилга ховргда цунца ший вахара кхел ювза гIертараш ди тIехьагIа дукхагIа хулга белгалдаьккхача. Ший мугIараш кердача къоначa низашца шердара даим теркам тIаухийтача КПСС-о эггара хьалха йоакхо ю производства материальни сфере къахьегачарех толашагIбола викалаш дукхагIа хьаийбара. ХIаьта царех хIарапечун политически сакхенз шоаш деча хана царех хIарапечун политически сакхетамца, балха тIа каяларца, моральни гIулакхашца ювзатенна оамалаш тохкаш хьаькъале болх бу дуккхача партийни организацеша.

Цу даькъе белгалъяккха йоагIа Старопромысловски районни партийни организаци. Укх тIеххьарча шин шера укхаза парте членалла хьаийбаьраштa юкъе 80 процент гаргга ба болхлой, мастераш, буровой начальникаш. ХIаьта царех дукхагIбараш комсомолеa баьхкаб парте. Массехк шу да «Электроприбор» заводе къонача коммунистий школа болх беш йола. Цуннa кулгалде оттаваьв Сийлахь-боккхача Даьхен тIема ветеран Кудрявцев Иван Георгиевич. КПСС Уставах ,Программах, коммунистий дeкхарехи бокъонехи цига опытни партийни болхлоша, ветеранаша еча беседаша доккха новкъостал ду къонача коммунисташта ниийса кхетам балара, цар балха а общественни а хьинар айдара, уж шоай авангардни лоархIам лакха лоаттабеш хилийтара.

Грозненски района «Атагинский» совхозе вIашагIъеллай 7 партийни группеи 3 цехови парторганизаци. Цо йиш хилийтай боахама ерригача участкашта еш йола партийни влияни кхы а чIоагIъе. Из Iалашдеча дика аьттув боалийт цар парторганизаци укх тIеххьарча хана хадданза дегIаахаро.

Парте барий мугIараш шердаран, чIоагIдаран, къоначa коммунисташца болх баран йоагIаш йола терко тIаухийташ я В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, Грозненски почтамта, швейни производственни объединене, Шелковской района «Коминтерн» колхоза, дуккха кхыйола партийни организацеш.

Бакъда йолаш я вайцига из болх ледара беш йола къаьст-къаьста коллективаш хинна ца Iеш бIарчча районаш а. Царех я Назрановски районни партийни организаци. Производства материальни сфере болх бечарна юкъе коммунисташ хила- ма-боагIара бац укхаза. ХIаьта «Маяк» совхоза, маьккъеча завода, лесхоза, Наьсар-Кертерча юкъерча школа яраш санна йолча парторганизацешта пхе шера цхьа саг тIакхийттавац. Нийслу района цхьайолча парторганизацешка боагIача тайпара хьахержа а тахка а боаца нах парте дIаяцара могабеш. хIаьта кандидаталла хьаийцаращца хоадам боллаш бола болх ца беш. Цу тайпара кхоачамбоацараш да республика цхьайолча кхыча районашка а.

Иштта, Сунженски района «Кирова» цIерагIча колхозера Ф. И. Ермизин КПСС членалла кандидат волча юкъа партийни собранешка ца ухаш, балха хана къаракъаш мелаш хиннав. Кандидаталла хьаэцача хана бакъахьара саг санна белгалйоахаш яр XIX партсъезда цIерагIча колхозера А. С. Шепелина а, бакъда парте райкома бюрос дош дувцача хана гучадаьлар цо ший бер кераста дын чу дерзадаьлга. ХIаьта Старо-Юртовски птицефабрике хьалха комсомолец хиннача а кандидаталла хьаийца волча а Байзуркаева шийга «Даьлах теший хьо?» аьнна даьча хаттара «Даьлах тешац, Аллахьах теш со!» яха жоп деннад. Цу тайпара сакхетами гIулакхаши доахка нах вай партеца тарлургбоапилга дIахайтар царга.

КПСС XX съезде а дукха ха йоацаш парте ЦК «Киргизе партийни организацеша парте нах хьаийбаран КПСС членалла баьча кандидаташта кхетам балара бeча балхах», аьнна баьча соцам тIа а белгалдаьккхад партеца шоай вахар дувза гIерта нах цIаькха а цIаькха а хьахаржа безилга, хIаьта кандидаталла хьаийцаращца санна берригача къоначa коммунисташца а парторганизацеш хадданза болх беш хила езилга.

Из дара пайдане хIама да парторганизацешка къоначa коммунистий школаш вIашагIйохкилга. Уж йоацача кердаяраш хьаянза а йолаш йолчар шоай болх тоабанза а баргбац. Къаьст-къаьстача къоначa коммунисташца беседаш елга, собранешка цар отчеташка ладувгIилга санна йола балха формаш дуккханахьа партдокументаш хийцачул тIехьагIа мелъелийталга гуш да. Цхьаккха къона коммунист партийни поручени йоацаш хилийта йиш яц.

Парте горкомаша, райкомаша цIаккха дицдалийта дагIац халкъа боахама керттерча доакъошка къахьега болхлой дукхагIа парте мугIарашка чуоза безилга, цу даькъе шоай керттера резерв цар комсомол лархIа йоагIилга. ХIанз кхоачам болаш коммунисташ боацача дуккхача гIишлон организацешкара, боахамий фермашкара толашагIбола нах хьакъоастабара мел эшар де деза. ДукхагIа хьаийбе боагIа парте къахьега кхалнах а.

Вай парти фуннагIа-моллагIа даь а шийна нах дукхагIа чуоза гIерташ яц. Цо ший мугIарашка хьаийбу гIулакха тIа шоаш тешаме болга' хьахьекха толашагIбола болхлой, ахархой, интеллигенце викалаш, хIаьта, Ленина ма-аллара, цар шоай вахар партеца дувз, шоашта болча аьттонна а доацаш, коммунизм хьалъяра шоаш ца кхобеш къахьегар духьа. ЛорзагIа ца доалаш из принцип вай кхоачашъеш хуле коммунистий мугIараш цIена хулга, боахам а культура а хьалъеча доаха толамаш доккхагIа хулийтилга Iалашдергда.

Октябра 60 шу дизара накъадолхаш

IАЙ ФЕРМАШКА

Iа бехктокхаме ха я хьайбаш леладерашта. Цхьаккха а дIаца къастийташ, продукци лаьгIа йолийташ Iангара даха деза деррига хьайбаш. Цу гIулакха фермай болхлоша чIоагIа хьинар айденна къахьега а деза.

Чакхдаьннад кердача, юбилейни шерарча январь бетта хьалхара ши кIира. Хьалхара итогаш гIадвугаш я. Республика бIарчча хьаийцача, 1976 шера январь бетта хьалхарча шин кIира дIаеннaчул 24 процент дукхагIа шура кхаьчай из дIанийеча пункташка колхозийи совхозийи фермашкара.

Керда шу дика дIадоладаьд Ачхой-Мартановски, Грозненски, Малгобекски, Назрановски, Наурски, Сунженски, Шелковской районаша. Ачхой-Мартановски района боахамаша чакхдаьннача шин кIирагIа соахка укх ханачул 46 процент дукхагIа шура дIаеннай паччахьалкхенна, Малгобекски районо — 49 процент, Наурски — 29 процент, Сунженски — 20 процент, Шелковской районо— 45 процент.

Уж толамаш чIоагIде а дегIадоаладе а ерригa торонаш йолаш ба хьайбаш леладераш.

ХIанз фермай болхлоша тIанийду 1977 шера доккхагIдола декхараш. Киевски областа хьайбаш леладераша дIаболабаь патриотически болам хьал а лаьца, вай республика фермай болхлоша ханал хьалха кхоачашъе лерхI паччахьалкхенга дулх, шура, фуаш, тха доххара иттлагIча пятилетка шоллагIча шера план.

1977 шера 16 январь тIакхоачаш паччахьалкхенга шура йохкара 1 квартала план кхоачашъярах йола

СВОДКА

	(процентаща)
Ачхой-Мартановски	20
Веденски	1
Грозненски	17
Гудермесски	12
Малгобекски	13
Надтеречни	11
Назрановски	16
Наурски	18
Ножай-Юртовски	—
Советски	—
Сунженски	18
Урус-Мартановски	17
Шалински	13
Шелковской	21
г. Грозный	—
Республике	16

Сийлахь - боккхача Октября 60 шу дузача денна доккхий толамаш дахарца накъабаха лерхIаш ба Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза лаьтта леладераш. Колхозхошка, совхозий болхлошка, механизатораша, Iилмахошка, юртабоахама специалисташка, юрта материально - технически хIамаш лоаттаеча промышленноста болхлошка, Советски Союза берригача къахьегамхошка долча КПСС Центральни Комитета письмое чIоагIа хьинар айдаь болча цар дош деннад «ХIара кхайна — дикала Знак» — яхача девизагIа къа а хьегаш, лаьттан культура лакхъяра чотах хIара гектара тIара 25 центнерал кIезигагIа доацаш укх шера ялат чуда.

Цо торо хулийтаргья деррига чудахьаш дола ялат 11250 тоннага дIакхоачаде. Иштта боккха хьувкъам чубахьаргба шекара свеклай, генарий, ялатаи силосан лаьрхIа дIаювча хьажкIий.

«Производства эффективнос ти балха дикали лакхъяра, иттлагIча пятилетке заданеш толаме кхоачашъяра йолча Ерригсоюзни социалистически яхьах» бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцам кхоачаш а беш, сихбенна лаьтташ хьаьндеш, кхашкарча балхашта эша еррига техника кийчон мугIарагIа дIаоттаеш къахьегаш ба совхоза болхлой.

Из болх къаьстта дика вIаштIехьбаьккхаб Дзауров Башир управляющи волча шоллагIча отделене. Укхаза тоаяь яьннай кхашкарча балхашта эша еррига техника. ХIанз шоай берригa низ тIабахийта лаьтташ хьаьндеш ба отделене механизатораш. ХIапзле а кхашка дIайихьай 1500 тонн органически удобренеш. ДIаболабеннаб гурахьа дийнача ялаташта подкормка е.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) Кхаш дикагIа хьаьндара хьакъехьа вIаши дагабувлаш ба «40 лет Октября» совхоза шоллагIча отделене управляющи Дзауров Башир, тракторист Беков Бахьаудин, № 4 йолча бригада бригадир Кодзоев Асхьаб.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЯХЬА КЕРТЕ ЛАТТ

Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене бурувдеттара балхий управлене бурувдеттача бригадай коллективаша дег тIара хьаллаьцаб «Производства эффективнотси балха дикали лакхъяра, иттлагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра йолча Ерригсоюзни социалистически яхьах «КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК баь соцам. КПСС XXV съездо пятилетка шоллагIча шера мехкдаьттахошта хьалхашка оттаяь программа сихеи, балхий дикал лакха йолаши чакхъяьккхара шоай деррига низаш тIадерзадаьд бурувдеттараша.

«ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагIа яьржача яхье хьалхле лелаю № 2 йолча Правобережненски районни инженерно-технологически служба № 131 йолча буровой коллективо. Тараканов Петр Александрович керте латтача цу буровой бурувдеттараша ханал хьалха промысловикашка дIаелар № 115 йола буровой, цул тIехьагIа бурув техар № 125 йолча скважинана, мехкдаьтта кIедж хьал а тохийташ. Из бригада яр Правобережненски мехкдаьтта доалла моттиг гучаяккхар а. Иштта бурув тохара дIададахача шера план 1 декабре 134 процент кхоачашъяь баьлар цу бригада бурувдеттараш.

ХIанз укх шера март бетта чотагIа къахьегаш я бригада. Къаьстта дика къахьегарца бригада коллективана юкъе белгалбаьннаб бурувдеттараш Р. Сайхаев, Х. Якубов, слесарь З. Мурдиев, иштта кхыбараш. Цар дукха балхаш даьд бурувтохара технологи эргайоакхаш, къахьегамеи технологически дисциплина коллективе тоаеш. Шу доладелча гIоне бригада бурувдеттараша къовсам лоаттабу. балха овсарле, производства эффективность дIахо йодача хана кхы а лакхъяра. Цу гIулакха бригада ма-могга пайда эц бурувдеттача оборудованех, хьалха латтарий балха опытах.

Д. ГАБАЕВ,
Грозненски бурувтохара балхий управлене парткома секретара заместитель.

ГРОЗНЕНЦАШТА ТIЕХЬА

— Аз дийшад, — са хаттара жоп делар Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза ферма заведующе С.-С. Бахарчиева. — Киевски областа фермай болхлошка Леонид Ильич Брежнева дахьийта письмо а Грозненски района хьайбаш леладераша республика берригача хьайбаш леладерашка даь ккайкарал а. Уж документаш дIадовзийтад ферма берригача болхлошта. Хьаллоац, къоабалду. Декхараш нийса оттадаьд, хIаьта цу даькъе тоъал дукха хIамаш тхоашта хIанзле а карагIдаьнна гIаддаха а да тхо.

Заведующе пинжака оагIоца доаллача кисара хьалдоаккх цунна шийна мара къовсталургйоаца ерригa цифраш тIаязъяь тиш денна блокнот.

— 1975 шера аьхки эттача йокъалах хинна зуламаш оаха, ма-дарра аьлча, 1976 шу долалуш дIадаьхадар, — яхаш дувц дIахо Бахарчиева, — 1976 шера январе хIара денна 1290 килограмм шура йоаккхар, тоннал кIеззига совгIа йохкар паччахьалкхенга. Цу хана а тоъал чIоагIа холуш дар йокъалах даьнна зулам. ХIанз оаха йоаккха а йохка а шура шозза дукхагIа хиннай: Паччахьалкхенга хIара денна йохк 2 эзар килограмм совгIа шура. Бакъдар аьлча хIанз а цхьоалагIча сортах йола шура яккхац оаха, цхьабакъда сортах лоархIаш йоаца шура а яккхац оаха цхьаккха килограмм.

Кхаш леладерий балха раьза ва ферма заведующи. Соахка доакъарашца кхоачам болаш Iалашъяьй цар фермаш, керда буц хьалтIаяллалца тоъаргья йол, сенаж, силос. Деттача доахана хIара Iатта лоархIаш 10 килограмм сенаж, 15 килограмм силос, ча, концентрированни доакъараш тел. ХIаьта доакъар ше дика а да. Масала, хьай чу йоагIа силос декъача гIадамех яьккха а йоацаш, керттерча даькъе моша хьажкIаш а йоахкаш сийнача гIадамех яьккха я.

Божа беттарашта, лелаберашта, Iаьсий кхедерашта юкъе шерра социалистически яхь яьржай ферме. Доярказта юкъе хIанз укх сахьата хьалха латт Барчишвили Салимат, Бахаева Сепимат, Бисиева Яха, Бахаева Сапихат. Цар пятилетка хьалхарча шера декхараш дизза кхоачаш а даь, толаме къахьег кердача шера а.

Колхозе кхетадора, боахамо ше хьалкхедаьча деттача доаханца Iул доккха ца дича, шура яккхара заданеш кхоачаши тIеххкхоачаши е хала хургдолга. Цхьабакъда се Iаьсий дукхагI хьахилийтара новкъарле йора дика кийчъяь искусственни осеменене пункт ца хиларо. Искусственни осеменене техник Губашев Башир ший гIулакха дика говзанч ва, хIаьта а балха тIа дика толамаш даха миштa вIаштIехьдаргда, нагахьа санна цу гIулакхашта эшшача тайпара дола хьалаш ца хилча.

Соахка бIаьстан юххье колхоза правлене дувца оттадар из дош. Массане а уйла цхьан деша тIа сецар: искусственни осеменене пункт ца хуле, дикача осеменега а, хIаьта долче, бIаь Iатта лоархIаш дика Iаьсий хьахиларга а даха дог дац. ТIаккха малав из хьалъергъяр? Подрядчик оттаверг ма варий — гIулакх гаьна дала тарлу, хIаьта иштa из хинна моттигаш кIезига а яц. Шоай низаца хьалъе лаьрхIар. ГIишлонхошта дIахайтар из объект эксплуатаце сихагIа дIаялар мел лоархIаме да. Хьалбеча гIирса хьалхара жоп дала оттавир колхоза прораб Банаев Мусий Ахьмад. Март бутт бовш дар из, хIаьта май бутт бовш Мусий Ахьмада правлене членашка, хьайбаш леладерашка кулгаш яздайта ера искусственни осеменене пункт хьалъяь а яьнна. болх бе дIалуш язъяь акт. Из — здани хинна Iацар — бIарчча дворец яр, болх бара мел эша хIамаш чуоттаяь кийча яь.

Керда Iул хьалкхедара гIулакхаш дикка тоаделар ферме. Соахка 453 Iасилг дир ферме.

— Бакъдар аьлча, — йоах Бахарчиева, — дикагIа долча боахамаша доахараш миссел толамаш даха хIанз а вIаштIехьдаьннадац тха, хIаьта а хIара 100 Iатта лоархIаш 75 Iаса дар кIезига хIама хетац тхона. Кхетадеш ма-дарра, цу тхоашта карагIдаьнна чутIа сайца-м Iерг мичад тхо, дIахо а эргайоахаш тоаергья оаха хIара бIаь Iатта лоархIаш 85—90 Iасилг дайтар духьа доахани шинараши дахка кийчдара методика.

Деттача доахана Iул вIашагIтохара Iаьсий хьалкхеделга йIаьхеа чоалханеи процесс я. Цудухьа ферме дикагIа болча хьайбаш леладерашта тIабиллаб из болх.

Кхо бутт боаллашехьа а сиргIилгашцара дIа а къоастадийя, къаьстта дикагIа доакъар а телаш кхаба оттаду се Iасилгаш. Силосал совгIа, йол а концентрированни доакъар а тел царна. Ма-дарра аьлча, деттача доаханчул дукха бебашха яц шинаргий рацион. Шинаргашта Iунал деш я ШамаевгIар «дезала звено»: да — Салман, сесаг — ПаьтIамат, воI — Руслан. Цу дезало мел дика къахьег ховргда корпусашкарча шеналга, шинаргашта ший ханнахьа хий меладеш хIама дуадеши хиларга хьежача. Аз аргдар цхьаькха да: соахка баьча балхах 3600 сом ийцад ШамаевгIар. Деш хIама доацачар иззал ахча шIаккха а эцаргдац.

Фермера со дIаводаш С. С. Бахарчиева аьлар сога:

— Иштта дIаязделахь: иттлагIча пятилетка шерашка юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара йоаккха шура 400—500 килограммага кхоачаеш айе аьнна грозненски хьайбаш леладераша баь тIахьехам оаха хьаллаьцаб. Из хIанз тха а декхар хинна дIаэттаб.

А. ЗИМАРИН.

ХIАРА ШЕРА ДЕЗДЕРГДОЛАШ «ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНИ БОАХАМЕИ БАХАЧА НАХА БЫТОВОЙ ГIУЛАКХАШ ДЕЧЕИ БОЛХЛОЙ ДИ» ЯХА ЦIЕЙ ОТТАДАРЕХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

«Жилищно-коммунальни боахамеи бахача наха бытовой гIулакхаш дечеи болхлой ди» яха цIей оттадолда.

«Жилищно-коммунальни боахамеи бахача наха бытовой гIулакхаш дечеи болхлой Ди» деэдолда хIара шера март беттa кхоалагIча кIирандийнахьа.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль. 20 январь, 1977 шу.

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

1976 шера 23 декабрерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа СССР орденаши медалаши еннай РСФСР юрта боахаме хьалхалаттараштa 1976 шера Ерригсоюзни социалистически яхье толамаш дахарахи ялати кхыйола юртбоахама продукташи дукхагIа яхареи паччахьалкхенга йохкареи планаши социалистически декхараши кхоачашдеча къахьегама сийле гойтарахи.

(ДIахододар. Долалур-укх шера 18, 20 январе араьннача номераш тIа).

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Абуев Роман Абуевича — Грозненски района Староюртовски птицефабрика директора.

Абукаева Марета — Надтеречни района «Братский» яхача винсовхоза трактористкана.

Албакова Тамара Эдельгириевнана — Назрановски района «Октября 40 шу» яхача совхоза доярканa.

Албекова Алпата Алиевнана — Ачхой-Мартановски района «Бамутский» яхача сомийбаьцадаарий совхоза болхлочоа.

Алероев Ваха Шахгиреевича — Малгобекски района «Малгобекский» яхача винсовхоза трактористa.

Алероева Зина Давлетмурзаевнана — Надтеречни района «Калаусский» яхача совхоза доярканa.

Алероева Любайна — Надтеречни района «Новогорский» яхача винсовхоза болхлочоа.

Алхасов Шахназара — Шелковской района «Шелковский» яхача Ленина орден лелаеча госплемовцесовхоза воккхагIволча жаIуна.

Альтамирова Алпатана — Грозненски района «Молочный № 2» яхача совхоза доярканa.

Амангельдиев Бака Ямокаевича — Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза воккхагIволча жаIуна.

Анашкина Любовь Ивановнана — Сунженски района «Сунженский» яхача откормочни совхоза йоккхагIйолча хьакхарч лелаечоа.

Антипов Михаил Петровича — Грозненски района «Грозненский молочный» яхача совхоза трактористa.

Аржанова Ольга Викуловнана — Шелковски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза звеньевайна.

Асаигиреева Альбика Мовлаевнана — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярканa.

Ахмадова Бадама — Шалински района «Искра» яхача сомий-бешамаш лелаеча совхоза тхьамка леладечоа.

Ахтаев Мадуна — Надтеречни района «Знаменский» яхача совхоза механизированни отряда начальника.

Ахьядова Имани Нагмерзаевнана — Шалински района «Кавказ» яхача птицефабрика оператора - птичницана.

Балкоев Алихан Хусейновича — Малгобекски района «Алханчуртский» яхача совхоза трактористa.

Дараев Агдана — Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча сомий - шурий совхоза трактористa.

Дасиева Лучана — Урус-Мартановски района «Солнечный» яхача сомий-баьцадаарий совхоза звеньевайна.

Даудова Марет Даудовнана — Грозненски района В. И. Ленина цIерагIча колхоза доярканa.

Джабаев Иса Сантовича — Грозненски района «Молочный № 1» яхача совхоза трактористa.

Довлетукаев Руслан Юнусовича — къахьегамхой депутатий Надтеречни районни Совета исполкома чурча гIулакхий отдела участкови инспектора.

Долганюк Владимир Захаровича — «Чечингстройтранс» яхача производственни автотранспортни объединене автомобила водителa, гор. Грозный.

Дударов Хазир Иналовича— Сунженски района Кирова цIерагIча колхоза скотника.

Ерохин Александр Николаевича — Шелковской района Каргалински юкъерча школа дешархочоа.

Закриева Лейла Зербиковнана — Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза доярканa.

Ибрагимов Арби Юсуповича Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча сомий-шурий совхоза бригадира.

Исаева Шурайна — Малгобекски района «Кавказ» яхача винсовхоза доярканa.

Исмаилов Сайд-Магомеда — Надтеречни района «Горагорский» яхача жа лeладеча совхоза трактористa.

Исраилов Ламсултан Андиевича — Шелковской района Ленина цIерагIча колхоза автомобила водителa.

Каимов Насрудина — Гудермесски района «Гудермесский» яхача совхоза скотника.

Каменский Иван Ивановича Шелковской района Менжинске цIерагIча колхоза трактористa.

Каурнукаев Дауда — Урус-Мартановски района «Гехинский» яхача совхоза электросварщика.

Китиев Магомед-Сали Хадисовича — Назрановски района Назрановски совхоз-техникума трактористa.

Кононенко Иван Яковлевича — Малгобекски района «Алханчуртский» яхача откормочни совхоза комбайнера.

Коростов Николай Акимовича — КПСС Назрановски райкома отдела заведующена.

Косова Мария Григорьевнана — Наурски района «Россия» яхача колхоза колхозхочоа.

Кутарева Вера Ивановнана— Шалински района «Сельхозтехника» Аргунски отделене обойщицана.

Кушалиев Темирбай Темировича — Урус-Мартановски района Урус-Мартановски сомий совхоза трактористa.

Лорсанов Шарпуддин Шариповича — къахьегамхой депутатий Ачхой - Мартановски районни Совета исполкома чурча гIулакхий отдела участкови инспектора.

Магомадов Вахид Ахматовича — Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза трактористa.

Магомадов Мухадена — Шалински района Ленина цIерагIча колхоза гаража заведующена.

Магомадова Зулпайна — Грозненски района «Молочный № 1» яхача совхоза доярканa.

Макаева Пата Магомедовнана — Надтеречни района «Кругловский» яхача винсовхоза болхлочоа.

Маковкин Михаил Сергеевича — Сунженски района «Победа» яхача колхоза трактористa.

Малогриценко Иван Сергеевича — Шелковски района Л. Н. Толстой цIерагIча комсаш лелаеча совхоза мастера-наладчика.

Мальсагов Султан Багаутдиновича — Назрановски района «Назрановский» яхача совхоза автомобила водителa.

Мамаева Махуржат Кудусовнана — Гудермесски педагогически училища дешархочоа.

Мамергов Ахьяд Магомедовича — Малгобекски района «Малгобекский» яхача винсовхоза трактористa.

Машенский Михаил Давыдовича — Грозненски района «Пригородный» яхача сомийбаьцадаарий совхоза автомобила водителa.

Межидова Човкина — Гудермесски района «Терек» яхача дуга лeладеча совхоза доярканa.

Молочиева Жовзана — Грозненски района «Юбилейный» яхача баьцадаарий-шурий совхоза звеньевайна.

Музаева Амонта — Грозненски района «Горячеисточненский» яхача племсовхоза доярканa.

Муллаев Хьадиса — Грозненски района «Молочный № 2» яхача совхоза скотника.

Муртазалиев Мухади Зайнабдиевича — Грозненски района «Молочный № 2» яхача совхоза трактористa.

Муртазалиева Басирта — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» яхача совхоза трактористкана.

Мусаева Ашура Хамидовнана — Грозненски района «Атагинский» яхача совхоза доярканa.

Мухина Татьяна Ивановнана — Сунженски района № 1 йолча Ассински юкъерча школа дешархочоа.

Нальгиев Магомед Шедиевича — Нохч-ГIалгIай транспортни управлене Назрановски автотранспортни предприяте автомобила водителa.

Неткачев Василий Ивановича — Наурски района «Советская Россия» яхача винсовхоза парткома секретарa.

Неткачева Зинаида Ивановнана — юрта боахамеи заготовкайи болхлойи гIулакхерча наьхеи профсоюза Наурски райкома председателa.

Оздоева Марем Юсуповнана — юрта боахамеи заготовкайи болхлойи гIулакхерча наьхеи профсоюза Назрановски райкома председателa.

Орцухаев Адим Виселимовича — Сунженски района Серноводски юртбоахама техникума дешархочоа.

Петров Николай Васильевича —Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча совхоза трактористa.

Полещук Вячеслав Евпатьевича — Малгобекски района «Луч» яхача винсовхоза трактористa.

Походиев Федор Ивановича — къахьегамхой депутатий Наурски районни Совета исполкома юрта боахама управлене керттерча зоотехника.

Престинский Александр Владимировича — Нохч-ГIалгIай транспортни управлене № 1436 йолча автоколонна автомобила водителa, гор. Грозный.

(ДIахододар хургда).

НОВ. Р. А. САЛАМОВАНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Дуккхача шерашка партийни советски органашка беркате болх барахи яьча дийнахьа денз шовзткъеи итт шу дизарца дувзаденнеи Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла **Саламова** Роза Абдулхалимовнана — Нохч-ГIалгIай АССР-а халкъа тIахьожама Комитета председателa.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный, 5 январь, 1977 ш.

ПЯТИЛЕТКА ШОЛЛАГIЧА ШЕРА—

Республика партийно-боахама актива собранера

Хоамбаь ма-хиллара укх шера 18 январе Нохч-ГIалгIай АССР-а партийно-боахама актива собрани хилар. Цига «КПСС ЦК-ве юрта боахама болхлошка яздаьча письмоцеи промышленноста, юрта боахама, кхыча доккъой болхлой 1977 шерарча Ерригсоюзни социалистически яхьах болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцамцеи дийза долча партийни, советски, профсоюзни, комсомольски органии, боахамий кулгалхой декхарех доклад йир Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председателa **М. А. Керимова.**

Даьхен къахьегама исторе йиллургйоаца оагIув а хинна дIаоттаргда 10-ча пятилетка хьалхара шу, аьлар цо. КПСС XXV-ча съезда решенеш вахаре кхоачаш а еш советски наха экономика деррига доакъош дIахо дегIадоаладеча доккхий толамаш даьхад. Из шу хиннад производства эффективности продукци дикали лакхъяра тIехьа тIагIертта къовсам лоаттабаь шу.

Халкъаца дагаювлара шийдикача традицегIа КПСС Центральни Комитето юрта боахама болхлошка, беррига къахьегамхошка юрта боахам кердача тайпара айбара тIехьатетта йиш йоаца декхараш цхьана дувцара, чура торонаш гуча а йоахаш йиззагIа уж оарцагIъяхара, цу гIулакха дIахьежадеча доккхийча кхоачамех дикагIа пайда эцара, хIаьта цунца цхьана хьайбаш леладарей кхаш леладарей даькъе тIехьадусаш хилар дIадаккхара уж тIахьесхаш дукха ха йоаццаш письмо яздаьд.

Республика къахьегамхоша чIоагIа дегаш айденна болаш тIаийцар парте из тIахьехам. Дика къахьийгад цар чакхдаьннача шера. Кубанерча ялат кхедерашка новкъоста Леонид Ильич Брежнева дахьийтача письмона гIулакхаца жоп а луш цар тIаийцар кхашкара йоалеи хьайбайи продукташ паччахьалкхенга йохкара доккхагIа дола социалистически декхараш. Тахан партийно-боахама активага дIаала йиш я уж декхараш дукхагIча даькъе кхоачашдаь хилар. Республика паччахьалкхенга дехкад 170,6 эзар тонн ялат, 110 эзар тонн комсаш, 66,8 эзар тонн сом, 131,5 эзар тонн баьцадаараш. Из дукхха а дукхагIа да планагIеи доккхагIдолча социалистически декхарегIеи лаьрхIа хинначул.

Иштта кхоачашдаьд коартол, тхьамка, шура, фуаш, тха даккхара тIаийца хинна доккхагIдола декхараш а. ТIехкхоачашъяьй шекара свеклаи дулхи дохкара план.

Республика боахамаша 1976 шера даьккхад цIаккха а ца даьккхача тайпара ялат — гектара тIара 21,4 центнер, деррига даьккхар — 491 эзар тонн. Эггара дикагIа хьоккхамаш долаш ялат даккхара тIехьа къовсам лоаттабаьб хIара гектара тIара гурахьа дIадийнача ялата 28,6 центнер а яьккха, ялат паччахьалкхенга дохкара декхараш кхоачашдаьча Урус-Мартановски района боахамаша. Боккха хьувкъам чубенаб Гудермесски, Сунженски, Ачхой-Мартановски, Шалински районий боахамаша. ХIара гектара тIара 25 центнерал тIех ялат даьккхад совхозаша: «Атагинский», «Терек», «Горец», «Гехинский», «Гойтинский», «Предгорный»; колхозаша: Сунженски района XX партсъезда цIерагIчеи «Путь к коммунизму» яхачеи, Шалински района XX партсъезда цIерагIча, Шелковской района «Путь к коммунизму», «Красный пахарь», «Коминтерн», яхача. Эггара дикагIа хьувкъадаьд ялат — хIара гектара тIара 39,4 центнер яьккхача — Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча совхозе (директор нов. Зелимханов, парторганизаце секретарь нов. Сакаев, кхаш леладеча цеха начальник нов. Турпалов). Дукхача механизировании отрядашеи звеньяшеи кхы а дикагIа хьувкъаяьй юрта боахама культураш. «Атагинский» яхача совхозерча Гайтамиров Ширване хьажкIаш лелаеча звенос 130 гектарах хIаране тIара 56,3 центнер яьккхай. Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозерча Лебеденко Леонида отрядо 274 гектарах хIаране тIара 55,3 центнер хьажкIаши 60 гектарах хIаране тIара 204 центнер коартоли чуенай.

Свеклаш кхееча дикагIа хьувкъамаш долаш болх баьб совхозаша: «Самашкинский» хIара гектара тIара 380 центнер, Мичурина цIерагIча — 348, «Гойтинский» — 302 центнер яьккхай.

Комсаш дика хьувкъаярна Даьхе гIалийгай Нохч-ГIалгIайчен комсаш лелаераша. ХIара гектара тIара «Наурский» яхача совхоза 98,4 центнер яьккхай. Кирова цIерагIча совхозе — 90,3, «Советская Россия» яхача совхозе — 84 центнер, хIаьта «Наурский» яхача совхоза нов. Щетинина бригадо хIара гектара тIара 170 центнер комсаш яьхай.

ТIаийца декхараш толаме кхоачашдаьд баьцадаараш леладераша. Чакхдаьннача шера цар дехкар 131,5 эзар тонн баьцадаараш. Из цхьаккха шера ца хинна хьокхам ба.

Баьцадаараш эггара дикагIа хьувкъадаьд: гектара тIара 217 центнер яьккхача «Родина» яхача совхозе, Сунженски района «Ассинский» яхача совхозе — 200, XX партсъезда цIерагIча колхозе — 197, «Путь к коммунизму» яхача колхозе — 180 центнер.

Юрта боахам дегIабоалабара даькъе иштта дика хьоккхамаш хилар юрта боахама беррига болхлоша гIагIертта къахьегар. КПСС горкомаша, райкомаша, партийни организацеша, советски, профсоюзни, комсомольски органаша, колхозийи совхозийи кулгалхошеи специалисташеи доал дара боарам лакхбар бахьан долаш да.

Юрта боахама продукташ яхараи йохкараи тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара тIехьа лоаттабеча къовсаме юртарча къахьегамхошта доккха новкъостал даьд городашкарча къахьегамхоша, республика дешара заведенеи студенташеи дешархошеи. Хьинаре дакъа лаьцад цар хьайбашта лаьрхIа доакъар кийчдеча, баьцадаараш, комсаш, сом чуэцача. Дикка дукха юрта боахама продукташ дIа-юха кхихьай республика транспортни предприятеша. Юрташкарча къахьегамхоша доккха баркал оал царна цар даьча гIулакхах.

Парте областной комитето, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо юрта боахама болхлошта юкъе лелаяьча социалистически яхьа итогаш яьй. Лаьттанцара йоалеи хьайбайи продукташ яхараи паччахьалкхенга йохкараи хьалхара моттиг Шелковской района хьожаяьй, шоллагIа моттиг — Ачхой-Мартановски района. Уж районаш дIачуеннай Ерригсоюзни яхье призови моттиги ЦIе байракхи яккхара.

Баьцадаараш дика хьувкъадарах дохкараи хьалхара моттиг яьккхай Сунженски райондо. Социалистически яхье котбаьннараште грамоташ, дипломаш, ахчан премеш еннай.

Шерра йоаржаяь лелаяьча Ерригсоюзнии республика чурчеи социалистически яхьага хьежжа кхы а чIоагIагIа уйла тIайохийташ районашта юкъе яхь лелаяьй Дагестански АССР-а карара-кара тела ЦIе байракх яккха бокъо йоаккхаш а. Традици а хинна дIаэтта ма-хиллара вай республике хьалха латтача района телаш я из.

КПСС обкома бюрос, республика Министрий Совето, цу яхье котъяьннар лаьрхIай Назрански район. Пятилетка хьалхарча шера итогех юрта боахама производстве хьалха латтараште ордонаши медалаши еннай, хIаьта хьажкIаш лелаеча звено бригадира Гайтамиров Ширванена Социалистически Къахьегама Турпала цIи еннай.

Толамаш кхы а доккхагIа хургдар нагахьа санна ерригача совхозашеи колхозашеи шоай декхараш кхоачашдаь даларе. Чакхдаьннача шера паччахьалкхенга ялат дохкара декхараш кхоачашдаьдац 12 боахамо, дулх — 18, шура — 27, баьцадаараш — 38 боахамо. Юрта боахама продукташ йохкара планаши доккхагIдола социалистически декхараши кхоачашдаьдац цхьайолча бIарчча районаша а. Иштта, Надтеречни районе комсаш, гидуаргаш, харбазаш-пасташ, шура йохкара планаши декхараши кхоачашдаьдац. Гудермесски районо шекара свекла, баьцадаараш, сом, дулх дохкара план кхоачашъяьяц.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советъ, «Птицепром» треста кулгалхоша, парте Грозненски, Шалински, Сунженски райкомаша йоагIаш йола выводаш яьяц птицефабрикай балха тIехь долча кхоачамбоацарашта яьча критиках. Кхоачаш ца деш дисад фуаш дохкара декхараш.

Республика колхозашеи совхозашеи Iалашдаьдац шура, дулх даккхара, хIара Iаттагара шура яккхара, кхыдолча хьокхамий план кхоачашъелга. ЙоагIаш йола йоакхо яьяц цхьайолча моттигашка лаьттанцара йоала продукци дукхагIа яккхара. Из хьахьокх ялати кхыйола культураш тайп-тайпара хьийкъа хиларо.

Дукхха кхоачамбоацараш да хиш дехкача лаьттаех пайда эцара даькъе. Республике хиш дехка лаьтташ 127 эзар гектар да, нарех 93 эзар гектар оахаш кхаш да. Республика лаьтташта мелиораци яра дукхха капитальни вложенеш дIаухийт. 10-ча пятилетка алхха хьалхарча цхьан шера хиш боахамаш хьалдара дIадахийтад 20,5 млн. сом ахча. Бакъда дIадахар доагIача беса юха метта эттадац. Чакхдаьннача шера хиш дехкача лаьтташкара даьккха ялат — хIара гектара тIара 28,5 центнер. Из кIезига да.

Кхоачамболлаш теркам тIабахийтаи хIамаш дIаювш долча лаьттай структура эргаяьккха тоаяра. Ховш да эггара дукхагIа хиш дехкача лаьтташкара пайда боалаш яр хьажкIаи люцернеи йолга. Бакъда хIаьта а 1976 шера уж культураш 35 процент долча мелиорированни кхашка мара дIайийнаяцар. Дукхача боахамаша йоагIача тайпара минеральни удобренеш ехкац хиш дехкача лаьтташта.

Республике догIа делхара хьисапе хий детташ 900 гаргга машини установкеи я, царех хIара шера запасной оатхалаш йоацаш, ремонт ю база йоацаш, доал ца деш дукхха яраш сеца латт. Боахамий кулгалхой, горрайисполкомаш, КПСС горкомаши райкомаши юрта боахама ведомстваш декхарийла я тIехьа ца а тетташ хиш дехкача лаьттаех пайда эцилга тоаде, хиш дехкача лаьтташ тIа дIайийна юртбоахама культураш укх шеррехьа а дикагIа хьувкъаяра де мел доагIар де.

ХьатIадоагIача юртбоахама шерага кийчлуш эггара хьалхарча моттиге оттаде деза ялат даккхар дIахо дегIадоаладара йоакхо елга. Цу лоархIамерча участкера болх вIалла а мел балийта йиш яц. Кхы а шерагIа боаржабе беза торонех дикагIа пайда эцара, хьоккъам лакхбара, ялат дукхагIеи дикагIеи даккхара, из паччахьалкхенга дохкара тIехьа лоаттабу къовсам. Уж дешаш халданза теркама кикъмоттиге лоаттаде деза хIара партийни организаце, хIара колхозои совхозои, хIара лаьтта леладечо.

Ялат дукхагIа даккхара проблема къоастаеча хана дIахо болх бе беза хIамаш дIаювш долча кхай структура эргаяьккха тоаяра, ялат дIадувш дола кхаш дукхагIа хилийтара. Кхачана лаьрхIа ялат дукхагIа даккхара хадданза теркам а беш доакъара лаьрхIа культураш — кен, сорго, ялата бобови культураш, къаьстта хьажкIаш дукхагIа лелаяра теркам бе беза.

ЙоагIаш йола йоакхо е еза вай дуга, борц, гречиха дукхагIа хьувкъаяра. Белгалдаккха доагIа дуга хьувкъадара йолаш йолча торонех бизза пайда эцаш ца хилар.

Къаьстта ялат кхедерий теркам тIаоза безаш да гурахьа хIамаш дIаюв кхаш. ХIана аьлча республике ялат кхедеш дарех 80 процент совгIа дараш уж доландаь.

Укх шера ялата лаьрхIа колхозашеи совхозашеи 10,5 эзар гектар дукхагIа дIадийнад гурахьа дув ялат. Цхьадолча боахамашка гурахьа дIадийна ялаташ эсвла да. ХIанз эттача шелало царна кхы а доккхагIа зе дар кхерам ба. Цудухьа гарггарча хана гурахьа дIадийнача культураштa боагIача тайпара тохкам а баь цига леладоагIар белгалдаьккхача бакъахьа хургда. 1977 шера дIаде колхозаштеи совхозаштеи эшаргда бIаьстии гурахьеи дIаде ялати ялата-бобови культураши 9,4 эзар тонн, кийчдаьр 9,1 эзар тонн мара дац. Шелковской, Гудермесски, Ачхой-Мартановски районий дукххача боахамашка из болх чакхбаланза ба.

1977 шера республика колхозашкеи совхозашкеи кхашкара балхаш дIадоладара кийчъе еза 3380 трактор, 990 ялат чуэца комбайн, 1880 автомобиль, 660 догIа делхара хьисапе хий детта машени установкеи. 1977 шера йиълагIча квартале техника тоаяра план толаме кхоачашъяьй социалистически яхьа инициатораша — Урус-Мартановски района механизатораша. Бакъда Надтеречни, Шелковской, Ножай-Юртовски, кхыйолча районашка машино-тракторни парка ремонт яра балхаш во вIаштIехьдаьхад, тоаяьнна техника дифекташ йолаш я, механизаторашта ремонт еча эша хьалаш дац, социалистически яхьа итогаш хан-ханнахьа яц.

Механизатораша чIоагIа бехк боаккх «Сельхозтехника» организацех, хIана аьлча юрта боахама техника кийчъяра колхозаштеи совхозаштеи цар кIезига практически новкъостал дар бахьан долаш.

Ховш да кхашкара балхаш чакхдахара, юрта боахама культураш дукхагIа хьувкъаяра лоархIаме декхар механизаторашта тIадужилга. Цар кхетамга, профессиональни говзалга, опытага, гIулакхах дика кхеташ цар болх барга хьежжа хургда хIара колхоза, совхоза хьокхамаш.

ТIехьа ца а тетташ вIаштIехьдаккха деза механизаторски кадраш кийчъелгеи юха кийчъелгеи, цу гIулакха дешара ерригача формаехи методехи — юртарча юкъерча дешара школах, профессиональни технически училищех, тайп-тайпарча курсех пайда а эцаш.

1977 шера хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 21,7 центнер ялат даккха лерхI, цу даькъе хьажкIаш — 28, дуга — 38 центнер. Деррига доаккхаргдола ялат 500 эзар тонн хила деза. ГIожа доакъар кийчделга 450 эзар тоннага, силос — 650 эзар тоннага, баьций хьоар — 25 эзар тоннага кхоачаде деза. Шекара свеклаш дIае еза 9,1 эзар гектара тIа, баьцадаараш — 11,5 эзар, коартол — 1,3 эзар гектара тIа.

ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача яккха еза 220 центнерал кIезигагIа йоацаш шекара свекла, баьцадаараш — 132, коартол — 130, тхьамка — 16, комсаш — 56, сом — 72 центнер. Еррига чуэцаш йола шекара свекла 210 эзар тоннага кхоачае лерхI, баьцадаараш — 150 эзар, коартол — 17 эзар, тхьамка — 2,8 эзар, комсаш — 100 эзар тоннага.

Паччахьалкхенга дохка лерхI 150 эзар тоннал кIезигагIа доацаш ялат, шекара свекла — 195 эзар, баьцадаараш — 132 эзар, коартол — 7,5 эзар, комсаш — 93 эзар, сом — 60 эзар, тхьамка — 2,8 эзар тонн.

Юрта боахаме лоархIаме моттиг дIалоац, йоахар дIахо докладчика, хьайоаккхача ерригача юртбоахама продукцена юкъе 40 процент совгIа телаш болча хьайбай боахамо.

Колхозашеи совхозашеи вIалла аьттехьа а бизза пайда эцац дулх, шура, фуаш, тха дукхагIа дахара долча кхоачамех. Дулхи хьайбашкара йоала кхыйола продукташи дукхагIа яхара темпаш лоха хилара керттера бахьан да республика дукххача боахамашка Iаьхара дуса хьайбаш, къаьстта а шура лу доахан, хIанз а сов дукха хилар. Дулха лаьрхIа дIачутеи лохача кондицех дола доахан. Коачашъяц хьайбаш дукхагIа хилийтара план, тешшаме чIоагIа доакъарий база яц.

ДукхагIа йолча колхозашкеи совхозашкеи дIадаьккхадац детта доахан цхьатарра бракдеш дола гIулакх. Соахка паччахьалкхенга бехкаб, боахамашка бийнаб, борста а баь бе чуоттабаь кхаьбаб 9623 етт, хIаьта дахкаьр деррига а 10184 шинар мара дац.

Соахка доахан дукхагIа хилийтара план юкъагIьаьккхай Грозненски, Урус-Мартановски, Шалински, Советски районаша. Кхоачашъяьяц яхка котамаш ебаяра план. МалагIча бахьанах да цо ховш кIезигъялийтай нана хьаккарч Надтеречни, Наурски, Сунженски, Урус-Мартановски районашка.

КПСС ЦК октябрьски Пленума решенеш, цу Пленуме новкъоста Л. И. Брежнева даькъамаьа, юрта боахама болхлошка КПСС ЦК-ве яздаь письмо теркал а деш, шу дIадоладеннача юххье дена шоай балха критически мах банза, хIара колхозеи совхозеи, министерства а ведомства а боахама гIулакхаш кIоарггеи массе оагIорахьареи дашханза, вай ца деш дисар фуд, пайда ца эцаш диса кхоачамаш малагIаш да хьажанза даргдац вай.

Парте Центральни Комитето дIадеххача тайпара, хьайбай боахам дегIабоалабара гIулакха тIехьадисачара хьалхадовлга Iалашданза, даьха толамаш дIачIоагIданзеи дегIаккхувланзеи, укх шерре а еррига юртбоахама продукташ, эггара хьалха дулх, шура, фуаш дукхха а дукхагIа дахара долла хIама данза даргдац вай.

Ховш ма-дарра, керда шу хьатIаотташ Киевски областа хьайбаш леладераша письмо дахьийтадар КПСС ЦК Генеральни секретарга новкъост Л. И. Брежневга. Кхоачамаш кхы тIа оарцагIа а доахаш, хоам бора письмо тIа, Iаи замалахьа хьайбай продуктивность дикка лакхъе а 1971 шера-шура яккхара гIулакха 1978 шера плано оттабаьча боарамга кхача а лаьрхIад фермай къахьегамхоша.

Жоп луш Леонид Ильича дахьийтача письмо тIара хьехамаши рекомендацеши кхайи фермайи продуктивность лакхъергйола кхоачамаш лахара тIадерзадаь да. Киевлянаша дIадоладаь гIулакх хьалдана аьнна КПСС ЦК Генеральни секретара баь тIахьехам раьза хинна тIаийцар вай республикерча хьайбаш леладераша.

Киевляний патриотически гIулакх къоабал а деш, парте областной комитета бюрос, юрта боахамерча хьала массе оагIорахьара зем а баьккха, соцадаьд, вай республикерча юрта боахама къахьегамхой, хьайбай боахамашкарча болхлой пятилетка заданеш кхоачашъяра ханаш лоацъяра мел эша торонаш йолаш хилар.

Хьайбай продукташ дукхха а дукхагIа, йоахилгеи паччахьалкхенга йохкилгеи Iалашде. 1977 шера шура, фуаш, тха эцара гIулакха 1978 шера боарамга кхача а пятилетка чакхйоалаш оттабаьча дулх дохкара боарамга шу хьалхагIа кхача а деза вай. ТIаккха республико укх шера паччахьалкхенга дохкаргда совкха дехкачул дукхагIа дулх — 10 процент, шура — 7,4 процент, фуаш — 18 процент.

Парте областной комитета бюрос къоабалъяьй киевски хьайбаш леладерий инициатива, КПСС горкомаш, райкомаш, облсовпроф, комсомола обком, советски юртбоахамеи органаш, юкхьанцара партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла яьй Iаи замалахьа хьайбай продукташ дукхагIа яхари паччахьалкхенга йохкари, къахьегама овсарле ма-могга лакхъир дукха. 1977 шереи бIарччача пятилеткаи планаши декхараши кхоачаш а тIехкхоачаш а дар дукха. Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара яха ма-йоагIара накъаяхар дукха фермайи комплексайи яхь шерра йоаржае.

Ховш да, 1977 шереи пятилетка дIахорча шерашкеи хьайбай продукташ йохкара планаш дIаихача шерашкарчул дукхха а дукхагIа лакхъеннилга. Цхьабакъда кхоачашъюлургйолаш я уж.

1976 шу доладеннача юххье хинначул дикка дукхагIа хиннад вайцига детта доахан, хьакхарч, жа, коа тIара оалхазараш, дукхагIа Iалашдаьд доакъараш, концентрированни доакъарашна дукхха а дикагIа Iалашъяь я колхозаши совхозаши, хIаьта дIадахача шера хьалхарча ях бетта доанаш дар уж.

Республике болаш ба керда производственни мошносташ, шура йоахеи хьакхарч лелаю комплексаш, чуоттадаь хьайбаш кхоаба моттигаш, коа тIарча оалхазарий фабрикаш санна йола дулх, шура, фуаш дукхагIа дахара боккха кхоачам.

Тоъал дукха продукци яха йиш я вайга колхозашка, совхозашка, гIонна долча боахамашка пайда ца эцаш латтача хьайбай помешенех хьакхарч, боабашкаш, кIоригаш, кроликаш кхеяра пайда эцара чотах. Иштта бизза боараме пайда эцанза даргдац вай промышленни, торговн, кооперативни предприятешка кийчбеча кхачах юхеюсача хIамаех а.

Лоацца аьлча, кхоачамаш шортта да вай, цхьабакъда лас санна пайда эца безаргба царех.

Партен правительствен еча йоакхоина жоп а луш, промышленни предприятей, колхозийи совхозийи дукххача коллективаша доккхагIа дола социалистически декхараш тIаийлу 1977 шера.

Шу чакхдоалаш деррига леладеш дола хьайбаш 175 эзарнел кIезигагIа доацаш хила деза колхозашка, совхозашка, паччахьалкхен кхыча боахамашка, цу даькъе детта доахан — 58,6 эзар, хьакхарч — 150 эзар, жа — 620 эзар, коа тIара оалхазар — 1,3 миллион, цу даькъе яхка котамаш — 600 эзар. Юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара 2100 килограмм шура яккха еза, хIара яхкача котама тIехвара 200 фуъ гулде, хIара устагIанна тIера 4,4 килограмм тха даккха деза. Дийна доахан лаьрхIача доаккхаш дола деррига дулх 33,6 эзар тоннага, шура — 106 эзар тоннага, фуаш — 82 миллионага, тха — 2580 тоннага дIаккхоачаде деза. ХIара 100 Iатта тIехьа 85 Iасилг, хIара 100 жийна тIехьа — 95 Iаьхарг, хIара нана хьакхийна тIехьа — 15-нел кIезигагIа йоацаш хурскаш хьалкхее еза.

Лоадам боаца хIамаш вIалла да а дац хьайбаш леладерий балха тIа. Доахан чусоцадаь йоаккхача ерригача хана бергболча балха оттаяь хьадда программа хила еза хIара ферме, хIара колхозе, совхозе, районе. Из чакхъяккхаро йиш хулийтаргья доахан дика Iангара даха меттел, хьайбай продукташ дIахо дукхагIа йоахилгеи йохкилгеи Iалашде а, хIаьта иштта цар дикал лакхагIа хилийта а.

Социалистически яхь вIашагIйоллача хана нийслуш дола кхоачамбоацараш, формализм дIаяккха. Парте Центральни Комитета письмона «Производства эффективности балха дикали лакхъяр, иттлагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяр дукха лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьа» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцама а маIан юрта боахама хIара болхлочоа шерра дIадовзийта деза.

ХIанз идейна-политически воздействи яра еррига средстваш пятилетка шоллагIча шера декхараш кхоачашдара тIаерзае, укх гаргарча хана КПСС ЦК письмо тIа дувцаш кхоачашдара тIаерзаяь хьада мероприятеш белгалъе, райойни активашка партийни, профсоюзни, комсомольски организацей собранешка, колхозашкеи совхозашкеи из дувцаш, хIара коллектива декхараш дIадовзийта, уж кхоачашдара деррига низаш оарцагIлаха деза парте райкомашеи горкомашеи, горрайисполкомаша, профсоюзнии комсомольскии организацеша.

ДIахо нов. Керимова аьлар, КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенеш, новкъоста Л. И. Брежнева къамаьла положенеши выводаши кхоачаш а еш, хьинаре къахьегаш ба промышленноста болхлой, даьха толамаш дIачIоагIдеи алсамдахеи гIерт.

1976 шера план кхоачашъяра хьалхагIе а даьча лоархIамаша тешал ду керда пятилетка дика дIайолаяь хилара.

Промышленни продукци маьхала яккхара план 101,3 процент кхоачашъяьй республике. Оттаяьча планал совгIа мехкага кхаьчай 17 миллион сома маьха тайп-тайпара промышленни хIамаш, цу даькъе 188 эзар тонн мехкдаьтта, 34 миллион кубически метр мехкдаьттаца хьауха газ, эзараш тоннаш дизельни доагор, лакхаактанови бензинаш, мехкдаьтта химически синтеза продукци, 2,7 миллион сома маьха тийга яь хIамаш, 5092 эзар условни банка консерваш, 107 тонн марший хьисапера хIамаш, культурно-бытовойи боахамеи гIулакхашта лаьрхIа 820 эзар сома маьха товараш, дукхха кхыйола продукци.

Республика промышленноста болхлоша 6 миллион сома тIехкхоачашдаьд продукци хьаяраи маьхала яккхараи тIаийца хинна социалистически декхараш. «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхаш девиз а йолаш республике яьржача яхье эггара дикагIа толамаш даьхад Ленина орден лелаеча «Грознефть» яхача объединене, СССР 50 шу дизара цIерагIча химически завода, «Электроинструмент» яхача завода, «Чеченингушвино», «Оргтехника», «Промавтоматика» яхача объединеней, кхыча коллективаша.

Болх дика баьб, геофизически тохкамий прогрессивни методаши керда оборудовании юкъе а кхухьаш, газ яллара перспективни йола ши структура хьахьекхача «Грознефтегеофизика» яхача треста коллективаша а.

Республика экономикеи культуреи дегIайоалаяра юкъе белггара дакъа лаьцад Нохч-ГIалгIайчен гIишлонхоша. Соахка подрядни организацеша пайда ийнаб паччахьалкхен капитальни вложеней 187 миллион сомах. ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера хьал а яь, болх бе йолаялийтай цIеной доккхий доакъош деча Аргунски заводера производственни мошносташ, Грозненски кога гIирсий фабрика, Грознерча аэропортера самолеташ гIетта-Iохувша майда. Болх бе йолаялийта гIерташ кийчъяь йоалаш латт Н. Анисимова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоарча заводера каталитически реформинга установка. СихагIча темпашца хьалъеш хиннай гIишлош еча организацей шоай доалахьарча производственни база объекташ.

Юрташкарча гIишлонхоша эксплуатаце дIаеннай «Лермонтовский», «Грозненский шурий» совхозашкара, «Красное знамя» яхача колхозера шура йоаха йоккха кхо комплекс, «Тепличный» совхозера цхьайола теплицаш, кроликаш лелаю механизированни ферма, хьайбашта искусственни осеменени ю станци.

1976 шера 1975 шерарчул икъан ахазеи дукхагIа хьалдаьд чуIе цIенош, 10 эзар дешархочоа лаьрхIа керда школаш хьалъяьй. Болх бе йолаеннай паччахьалкхен университетен Грозненски мехкдаьтта институтен дешара корпусаш, 1100 сага чуэцалургвола ши поликлиника, Грозней МагIалбикей 2 больница.

Социалистически декхараш кхоачашдеча дика толамаш даьхад дукххача керттерча подрядни организацешеи субподрядчикашеи. «Чечингсельстрой» яхача треста, «Чеченингушводстрой» яхача гIишлошьча управлене, № 7 йолчеи «Кавэлектромонтаж» яхачеи трестий монтажни управленей, кхыча коллективаша рапорташ деннад кердача пятилетка хьалхарча шера программа ханал хьалха кхоачашъярах.

Республика промышленни предприятей коллективаша паччахьалкхен план кхоачашъяра гIулакха юкъе тоъал доккха дакъа лаьцад транспортеи бувзамеи болхлоша. Халкъа боахама мухь дIа-юха кхахьара задани 100 эзар тонн совгIа тIехкхоачашъяьй машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахоша.

Массане а пайда эцача автомобильни транспорта предприятей коллективаша тIехкхоачашъяьй мухь дIа-юха кхахьара шера план. Мухь дIа-юха кхахьара план дика кхоачашъяьй дукхагIа долча ведомственни автобоахамаша. Пятилетка хьалхарча шера плани социалистически декхараши толаме кхоачашдаьд республика связисташа.

Республика промышленноста, гIишлошъяра, транспорта, бувзама коллективай болх дика бе вIаштIехьдаьннад партийни, советски, профсоюзни, боахама органаша производства эффективности балха дикали лакхъяр, иттлагIча пятилетка хьалхарча шера заданеш толаме кхоачашъяр дукха шерра социалистически яхь йоаржаяра тоъал боккха болх бар бахьан долаш.

Республике шерра яьржаяр парте XXV съезда даха ма-доагIара пакъадахар дукха лелаяь, съезд чакхъяьнначул тIехьагIа СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода коллективо кхайкаяьча «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача кердача, башха-дакача инициативаца тоаенна яхь. Шоай низаш хадданза из патриотически гIулакх дегIадоаладара тIалерзадаьдар партийни, профсоюзни, боахама органаша.

ХIанз «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача болама юкъе дакъа лоац промышленноста, гIишлошъяра, транспорта, бувзама 280 совгIача предприяте. Дукха ха йоаццаш кепатеха арабаьккхаб «Производства эффективности балха дикали лакхъяр, иттлагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяр дукха лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьара» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцам. ОарцагIа боаха боккха низ бола документ санна тIаийцаб из республика къахьегамхоша. Парте тIахьех яхь лелаерий керттера уйла производства эффективности балха дикали лакхъяра, къахьегама овсарле лакхъяра, керттерча производственни фондех пайда дикагIа эцара, экономе режим чIоагIа лелаяра, материальни ресурсех пайда дикагIа эцара, продукце деррига тайпаш тIехдика хилийтара, лакхагIча категорех йола хIамаш дукхагIа арахецара, Iилма-техникически прогресса темпаш сихъяра тIаерзае.

Даьхача земаша хьахьокх, республикерча дукххача предприятеша лаьгI ца болийташ, боарамагIа болх ца беш хилар. Шера баьча балха итогаша хьахьокхачох, паччахьалкхен план кхоачашъяьяц ийс предприяте. Цареи я цементни завод, аьшка-бетонни конструкцей Грозненски завод, рудни йоаца гIишлой материалаш йоахеи чакхйоахеи Карабулакски завод, «Трансмаш» яха завод, Ачхой-Мартановски, Назрановски, Ножай-Юртовски райпромкомбинаташ, доккхий цIеной доакъош ду Аргунски завод, шекара завод.

Къахьегама овсарле лакхъяра планех лоархIаьяьц 30 предприяти.

Кхоачамбоацараш дукха да гIишлонхой балха тIа, хIаьта дIа а геттара мела доах уж. Республика бIарчча хьаийцача гIишлой-монтажни балхий план 85 процент мара кхоачашъяьяц, пайда ца эцаш дисад капитальни вложеней 27 миллион совгIа сом.

Планови заданех лоархIаьяьц 40 гаргга гIишлой-монтажни подразделенш. ТIехьаюсарех я Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлени, «Грознефтегазстрой» яха управлени, «Чечингколхозстрой» яха объединени, кхыяраш.

Къаьстта белгалдаккха доагIа «Кавсанмонтаж» яхача треста Грозненски монтажни управлене болх геттара во беш хилар.

Хадданза болх бац республика транспорто. Машиннаькъа Грозненски отделене Iалашдаьдац лаьрхIача ассортиментах йола мехкдаьтта продукташ дIаувзилга.

Нохч-ГIалгIай транспортни управленеи цунна карарча предприятешеи соахка Iалашдаьдац лаьрхIача боараме мухь дIа-юха кхухьилга.

«Производства эффективности балха дикали лакхъяр, иттлагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяр дукха лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьарча» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцамо дIаден социалистически яхьа итогаш яра практика тоаелга, тIехьабусарий а хIаьта иштта декхараш кхоачашдара даькъерча кхоачамбоацарий а критически мах белга. Цунца дувзаденна белгалдаккха доагIа, соахка лелаяьча социалистически яхьа дукха лоархIаме пункташ республике кхоачаш ца еш йиса хилар: къахьегама овсарле лакхъяра, фондаша юха хьалур алсамдаккхара, продукци хьаярга дIабода мах лохбара, йоккха дефицит йола бедал, материалаш, йIовхала энергии кхоара. Кхоачашъяьяц халкъа эша товараш, цу даькъе культурно-бытовойи боахамеи гIулакхашта лаьрхIа товараш хьадара кхы тIа а оттаяь хинна заданеши декхараши.

Капитальни гIирсаш хьалдеча юкъагIа даьккхад хьалъяьяла езаш хинна шера 60 эзар тонн парафин арахеца низ бола комплекс, каталитически реформинга установка, ЭЛОУ блок, хIаьта иштта «Чечингпромстрой» яхача управлене машинашта технически эксплуатаци ю база, дукхха кхыяраш санна йола мехкдаьтта чакхдоахача промышленноста лоархIамегIара объекташ эксплуатаце дIалулга.

Цу лоарзагIлений мах беча хана шаьра бIаргагу вайна республикански социалистически яхь вIашагIйоллача нийслу кхоачамбоацараш. Республика боахача органашта, Министрий Совета, министерствай кулгалхошта, объединенешта мегадац социалистически декхараш толаме кхоачашдара хиланза даргдоаца хьалаш Iалашде, шоашта карарча предприятей производственни гIулакхашта дувзаденна деррига дешаш шоай ханнахьа къоастаде.

Дукхала хьокхамаш меттел, продукце лакха дикал а бахьан долаш, ахча, материалаш, къахьегама ресурсаш кхояр дукха, Iилманеи техниканеи карагIдаьннараш пайданагIча тайпареи сихагIеи производствана юкъедахьар дукха, къахьегама овсарле лакхъяр дукха къовсам лоаттабара къахьегамхой оарцагIа боахаргбола гIулакх вIаштIехьдаккха дезаш хиннадар. Цхьабакъда цу хIамаех дукхха дараш кхоачаш ца деш дисад.

Декабре промышленносто бетта юкъера лаьрхIача хийцачул дукхагIа продукци арахийцан 17 миллионах 10 миллион планал совгIа продукци еннеи хиларо хьахьокх, декхарашка цкъаза вай кхоачамаш дизза хьагучадоахаш ца хилар. Ала доагIа, цхьайола предприятеш укх шера а юкъера балха хьокхамаш а даьха Iе безам болаш хилар.

Укх тIеххьарча шерашка парте областной комитето ира увтталу технически прогресса дешашта уйла чIоагIа тIаякийтарах дола дош. Цудухьа хеталу пятилетка — эффективностеи дикалеи пятилетка — хьалхарча шера декхарашка керда техника юкъеяхьара производственни процессашта механизаци яра, производственни процессий ах автоматически автоматически линеш юкъеяхьара, оборудованеи продукцеи керда образецаш хьаяра, болх берий квалификаци лакхъяра дешаш хьагайта хила дезар аьнна. Цхьабакъда, из даьдац. ДукхагIа йолча коллективашка технически прогресс сихъяра даькъера декхараш лоадамбоашаь хиннад е вIалла белгалдаь а хиннадац. Из бахьан долаш кердача техника планаш кхоачашъярах дика кхоачам хиннабац болх дикагIа бара, къахьегама овсарле лакхъяра.

ДIадахача шера дукххача къахьегама коллективаша тIагIоллара белгалдаьдар продукце дикал лакхъяра дола шоай декхараш, из бахьан долаш е а йоагIаш критика йир республикана центральни кепайоазон тIа.

1976 шерарча декхараш тIагуш дацар халкъа эша товараш хьадара, машиннаькъа транспорт сеца латташ дуза кIезигдара, автомобильни транспортах дикагIа пада эцара, юрта шефал дареи кхыдолеи дешаш.

Ала деза, цхьайолча коллективаша цу тайпара гIалаташ укх шера а далийталга.

Партийни, профсоюзни организацеш, боахама органаш декхарийла я моттийта леладу уж тайпа гIулакхаш цIендаь дIадаха, къахьегамхой инициатива дегIаухаргйолча, производства кхоачамаш гуча а доахаш царех пайда эцаргболча, халкъбоахама планаш кхоачаши тIехкхоачаши юлургйолча тайпара вIаштIехьа а бахкха встречни планаши социалистически декхараши тIаэцара болх леттIа чакхбаккха.

ИттлагIча пятилетке Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаярах болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцамо къаьстта теркам тIабохийт котбаьннараш белгалбоахаш, тIехьаюса организацеш хьахьокхаш, царна доагIа новкъостал деш боахама, профсоюзни, партийни организацеша бе безача балха.

Ховш ма-хиллара, коллектива балха тIа толам хьахул планови заданеш кхоачаши тIехкхоачаши яра, къахьегамеи продукцеи дикал лакхъяра, ший идейно-политически боарам айбеш творчески хьинар гойтара хIара болхлочо хьалда декхараш тIаэцаш юкъехьоча даькъах. Цхьабакъда хIанз а эсала дегIаух вайцига хIаране лелаю яхь. ХIаране лелаеча яхьа юкъеозанза ва вай республика промышленносте, гIишлош еча, транспорте къахьегаш вола 17 эзар совгIа болхло.

Башха цу даькъана хIанз а кхоачам хиллал теркам тIабахийтац партийнии профсоюзнии органий оагIонгахьара. Из да промышленносте къахьегача 20 процент гаргга болча сдельщикаша шоай планови заданеш кхоачаш ца яра керттера бахьан.

Пайда ца эцаш йисай «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача болама ларде ийиша йоккхий торонаш. Массанахьа яржанза я из яхь. Эсала дегIаух творчески планаш оттаяра инженерно-технически болхлошта, гIулакхерча наха, творчески болхлошта юкъера болам.

Цу дерригне хьахьокх, къахьегама, производственни, технологически дисциплина чIоагIъяра, хIара къахьегамхочун шийна тIадиллача гIулакха бехктокхам лаккбара тIехьарча къовсаме дукххача коллективашка пайда лургболча тайпара яхь вIаштIехьа ца яьккхалга.

Дукха кхоачамбоацараш да предприятей, объединеней, министерствай, ведомствай боахама гIулакхашта кулгалдара парте городскойи районийи комитеташа, горрайисполкомаша беча балха тIа. ХIанз а моттигаш нийслу цхьаболча кулгалхой балха йоагIача бесса критика ца еш, боахама органаш ца хувцаш, социалистически яхьа эсала кулгалдеш. Уж тайпа дешаш дIадахача шера кIезига дийцад парте Шалински, Назрановски райкомаша а райисполкомаша а, КПСС Гудермесски горкомои горисполкомои. Цу районашка производственни болх тоабара, социалистически яхь вIаштIехьъяккхара эсала практически новкъостал даьд промышленни предприятей коллективашта.

Москверчеи Ленинградерчеи хьалха латтача болхлоша дIаболабаь болам хьал а лоацаш, йIаьхий революционни къахьегамеи традицеш йола вай республикера къаьнагIара коллективаш — «Грознефть» объединенеи «Красный молот» яхача машинаш еча заводеи коллективаш инициатораш хилар Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизарга даха ма-доагIара накъадахар дукха йоаржаеча яхьа. Цу коллективаша дIадоладаь патриотически гIулакх могадир парте областной комитета бюрос. Сийлахь-боккхача Октябра сийлахьча юбилейна доагIача тайпара накъадахар дукха дIаболабаь болам шерра хьаллаьцар республика къахьегама коллективашка. ДукхагIа йолча предприятеша кийч а даь тIаийцар 1977 шерара низкъало дола социалистически декхараш. Керттера лерхIар — боахамий чурча кхоачамех биззагIа пайда эцар, къахьегама овсарле хадданза дегIаккхувлараи производства эффективность дIахо лакхъяраи тIехьарча къовсаме дакъа лаца беррига болхлой, инженерно-технически болхлой юкъеозар. Беттеи кварталеи планаш массехана кхоачаши тIехкховчаши юлургйолаш, 1977 шера планал совгIа 18 миллион сома, цу даькъе Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизарга — 15 миллион сома маьха продукци хьаелга Iалашдергдолаш вIаштIехьбаккха беза болх.

Декхарий проекта тIа теркам тIабохийт арахецача продукце дикал лакхъяра. Промышленни предприятей коллективаша дош деннад шера 64 тайпа продукци паччахьалкхен дикала Знак лургйолаш аттестацега кийчъеи маьхала йоаккхача ерригача продукцех 16,5 процентага кхачалца яр дикала лакхерча категорегIа арахецилга вIаштIехьдаккхеи, аьнна.

ВАЙ ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАМ!

Республика партийно-боахама актива собранера

Дикка тӀехкхоачашъе лерхӀ бахача наха эша товараш хьадара планаш.

Ӏилмахоша, конструкторша, проектировщикаша дош деннад Ӏилман тохкамашн разработкаши пайданегӀа е, халкъа боахаме уж шерагӀа юкъеккхувла, цу ларда тӀа Ӏилман-техническ-ки процесс сихъеча дикка дакъа юкъехьу, аьнна.

Дуккха эзараш болча республика гӀишлошъерий отрядоцийна декхар тӀаййцад гӀишлой-монтажни балхаш дара шера план ханал хьалха. 28 декабре кхоачашъе, лоаркӀамегӀара цхьайола объекташ эксплуатаце дӀаяле, аьнна.

Дика декхараш да торговле, бахача наха бытовой гӀулакхаш деча, транспорта, бувзама болхлоша тӀаййпараш. Декхар сенах латт аьлча, из латт йолаш йолча ерригача средствашца уж кхоачашделга Ӏалашдарах.

Колхозхошка, совхозий болхлошка, механизаторашка, Ӏилмахошка, юрта боахама специалисташка, юрта материально-технически хӀамаш лоаттаеча промышленноста болхлошка, Советски Союза берригача къахьегамхошка долча КПСС ЦК письмо тӀарча декхарашка хьежжа кхоачашъяь мероприятеш белгалъяьхай республика-промышленноста, гӀишлошъеча, транспорта, бытовой гӀулакхаш деча къахьегамхоша. ЛерхӀаш да юрта боахама хадданза доагора-смазочни материалаш лоаттаелга Ӏалашде. планал совгӀа 25 эзар тонн высокооктанови бензинаш, 35 эзар тонн дизельни доагор, дуккха кхыйола мехкдаьтта продукташ хьае.

Иштта да промышленностен юрта боахамен даькъе республика керттера декхараш. ХӀанз деррига тийша да яхьа хӀара доакъашхочуннен берригача къахьегамхоштен творчески, инициативно, декхарий бехктокхам дика кхетабеш, дисциплина йолаш болх бе харах.

ЛоархӀаме да массанахьа кхы тӀа-а дола кхоачамаш теркалдеш уж балха юкъелоаладар, продукци дикагӀа арахецар, цун дикал тоаяр. БиззагӀа пайда эца беза встречни планаш кийчъяраш тӀаэцаран йолча торонех. ХӀанзза а республикера 15 промышленни предприяти я тӀа а ийца встречни планагӀа болх беш. Бакъда уж сов кӀезига я. Декхар сенах латт аьлча, из прогрессивни болам шерагӀа боаржабарах, дукхагӀа йолча промышленни транспортнин предприятей, гӀишлошъеча организацей балха керттера лостам хинна из дӀаоттарах.

Коммунистий декхар — республика къахьегамхой айденначa хьинара хьалха латтар, оагӀув оагӀох а теха советски, профсоюзни органашца, комсомолаца цхьана шерра боаржабаь беча организаторски идейно-кхетамен балхаца боахама планаш чӀоагӀъяр.

ГӀулакх толамегӀа леларгда предприятешта кулгалдеча къахьегамхой дукхагӀа юкъеззача, кадрай бехктокхам лакхбича. Берригача балха эффективности дикали лакхъяра тӀехьа лоаттабеча къовсаме партийни организацеша дикагӀа пайда эца беза болхлой собранеех, производственни совещанеех, халкъа тӀахьожамах, къахьегама отчетех, производстве хьалха латтараштa моральнии материальни гӀойленаш яра эггара дикагӀча формаех.

Социалистически яхь дӀахо дегӀайоалаяра партийни организацей деналера гӀончий хила деза газетех, телевиденех, радиох. Цар декхар — яхьа лелам къаьгган массе оагӀорахьарен хьахьокхар, планаши декхараши толаме кхоачашдара тӀехьара къовсам шерра боаржабарах дувцар.

Вай партийно-боахама актива собране балха дакъа лоацаш я Украински ССР Херсонски областа, Дагестански АССР, Къилбаседа-ХӀирий АССР, ГӀаьбартой-Балкхарой АССР делегацеш.

Дукха ха я Украински ССР Херсонски областанен Къилбаседа-Кавказа республикаштен юкъе доттагӀала гӀулакхаш дола. Вай боаггӀаш бола мах бу доттагӀалцен вошалцен чӀийна юкъе лелача яхьаца чӀоагӀденнача гӀулакхий.

ВӀаши гӀо-новкъостал де кийча хиларо, балха опыт даим дӀа-юха эцаро, халкъа боахамерен партийни балха тӀарен гӀулакхаш мишта лел вӀаши харо новкъостал ду вайна халонаш эшае, коммунистически гӀишло хьалъе кулгалдара практика йӀаьхагӀа хилийта. ВӀаши лелаеча гӀулакхий из практика коммунистически морала дӀадехарашка хьежжа я, цо гӀо ду вай балханара кхоачамбоацараш дӀадаха, из ба вай цхьан дӀахьалхашкахьа кхувла Ӏалаьмате бокkха низ.

Партийно-боахама активе дакъа лоацаш мел барий, НохчГӀалгӀайчен берригача коммунистийи къахьегамхойн цӀерагӀа оаха баркал ях, аьлар докладчико, безача хьяьшашта актива собране балха дакъа лацарах, дех шуга Дагестана, Къилбаседа-ХӀирийчен, ГӀаьбартой-Балкхаройчен, Херсонщина коммунисташкеи къахьегамхошкен уж могаш-маьрша хилар лов тхогара мерза моаршал дӀадалар. Шун а аьттув балба КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъеча толамаш даха!

«Производства эффективности балха дикали лакхъяра, иттлагӀча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра тӀехь Еррисоюзни социалистически яхь йоаржаярах» болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК сопам хьалдача гӀулакхашца жоп а луш, 1977 шера дола доккхий декхараш тӀа а ийца НохчГӀалгӀайчен къахьегамхоша яхье бех Херсонски областа, Дагестански, Къилбаседа-ХӀирий, ГӀаьбартой-Балкхарой автономни республикай къахьегамхой. Оаха дех тха тӀахьехам дӀаэцар.

Коммунистически кхетам балара низ бола инструмент хилара тарра массанахьа социалистически яхьах пайда эца, вай деррига толамаш хӀаранена хьинаре къахьега харах тийша долга хӀаранена дӀахайта декхарийла я партийни организацеш. Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаярах болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК чулоацамахи цун керттерча маӀанахи кӀоаргга дӀакхетаве веза заводашка, фабрикашка, кхашка, фермашка къахьегащ вола хӀара саг.

Докладчико тешам белар парте тӀахьехама жоп а луш, Даьхен рузкъа дебадара, цун экономически низ дӀахо дегӀабоалабара, коммунизм хьалъеча керда толамаш дахара гӀулакха республика къахьегамхоша шоай деррига низ, хьаькъал, творчески хьинар дӀалургхиларах.

* * *

Дувцача дешах йола пренеш хьайийллар КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара **Н. И. Семенова.** Цо аьлар. 1976 шу хӀара города, районо, предприяте, берригача вай мехка историна юкъегӀоргда КПСС XXV съезда, цун решенеш, партийни конференцей отчетни собранейн соцамаш кхоачашдара тӀагӀертта къахьийга шу хиларца.

Республика къахьегамхошта из иштта белгала да юрта боахаме къахьегарий толамий, цун кховзткъе итт шу далар боккхача безамцен дег тӀарен дукха ха йоацаш вай ерригача партен халкъои, деррига прогрессивни адамлено деза даьча КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева дайтача моаршала тӀа боккха мах баь хиларца.

Мохк дегӀабара, партен пачхьалкхени арахьарча политически балха декхараши перспективаши къаьгга гуш хиларо, КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленумо чакхдаха аьнна оттадаьча гӀулакхаща керда низаш тӀакхетийт, кхоаненах бола тешам болийт. иттлагӀча пятилетка хӀара шерен бӀарччача пятилетка планаши социалистически декхараши ханал хьалхагӀа кхоачашдара дуккхача наьха болам хьаккол.

ХӀаьта тахан оаха дега тоам а хулаш парте областной комитетага, республика активе дакъа лоацарашка дӀахойт декхараш тӀа белгалдаь ма-хиллара промышленни продукци маьхала яккхара шера план, ханал хьалха, 27 декабре кхоачашъяьлга. Ленински Октябрьски районаш цу хьокхамашка кхаьчар 21 декабре.

Оттаяьча заданел совгӀа даьккхад 125 эзар тонн мехкадаьтта, 24 млн. кубометр попутни газ, хьа а даьккха маьхала даьккхад юкъера лаьрхӀача 11,9 миллион сом мах бола эзараш тоннаш дизельни доагор, бӀаьш тоннаш фенол, ацетон, спирт, итташ электрографически аппараташ, асфальта наькъаш тоаду машинаш, мебель, тӀадувхаду барзкъаш, кхыдола товараш.

100,9 процент кхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра план. Керттерча даькъе цун чотах тӀакхийттай производства еррига объем. Балха ха кӀезигагӀа йове яьннай, кадраш кӀезигагӀа хувцалу.

Арахецача продукце дикал тоаеннай, дикала пачхьалкхен Знак ялара аттестаци яь из ерригача продукцена юкъе тӀаийцача декхарегӀа 15,5 процент хилийта лийрхӀача 17,8 процент хиннай.

Промышленноста, гӀишлошъерий транспорта дуккхача коллективай календара тӀа хила йоагӀача ханал хьалха хьатӀакхаьчад иттлагӀча пятилетка шоллагӀа, юбилейни шу. Бурув тохара балхий Грозненски управлене болхлоша ханал цхьа бутт хьалха чакхъяьккхай лоаман тӀоаний скважинашта бурув тохара программа.

Цунца цхьана карагӀдаьннарий бе боаггӀача тайпара мах беш белгал па даьккхача далац доклада тӀа белгалдаь дукха кхоачамбоацараш парте городской районни комитеташта, юххьанцарча партийни, профсоюзни, комсомольски организацешта, города боахамий кулгалхоштa дизза а ма-дарра а доагӀаш долга.

Промышленноста цхьадола доакъоши предприятешн производство дегӀаяра пятилетка заданел тӀехьаюс, шоашта оттаяь пачхьалкхен планаш кхоачашъяц, производства эффективноста даькъера хьокхамаш во долаш я.

Шера итогегӀа шиъ предприяти («Трансмаш», вӀашагӀъехкача аьшкабетонни конструкцей заводаш) лоархӀаьяц продукци маьхала яккхара планах, хӀаьта цу хана чухь цу хьокхама тӀехьаюсаш хьаяьхкай 3-негара 8-нега кхоачаш йола коллективаш. ЛерттӀа болх баь бац «Автоспецоборудование» завода № 15 йолча маслозавода, макаронни фабрика. Къахьегама овсарле лакхъяра заданеш кхоачашъяьяц итт предприяте.

«Производства эффективности балха дикали лакхъяра, иттлагӀча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра йолча Ерригсоюзни социалистически яхьах» КПСС ЦК-ас СССР Министрий Совето, ВЦСПС-о, ВЛКСМ ЦК-ас баьча соцама, юрта боахама хьакъехьарча деш{а}шта долча КПСС ЦК письмона жоп луш Грозне къахьегамхоша шоай низаш тӀадохийт боахама берригача доакъошка эггара доккхагӀа дола экономически дикален хьокхамаш гойтара, шера а пхе шера а планаш толаме кхоачашъяра.

Дуккхача заводийн фабрикайн коллективаша лаьрхӀад пятилетка шоллагӀча шера производства объеман продукце лоархӀамегӀа дола дуккха а тайпаш арахецаран йола заданеш 1977 шера 27 декабре кхоачашъе, планал совгӀа 14,5 миллион сома из маьхала яккха, къахьегама овсарле тӀакхетара задани 10 процента лакхъе.

Сийлахь - боккхача Октябра 60-шу дизара баха ма-боаггӀара накъа баха гӀерташ 3 эзар болхлочо, 108 бригадо, участкашен цехашен лаьрхӀад шера план 1977 шера 7 ноябре кхоачашъе. Промышленноста болхлоша юбилейни ди тӀакховчаш планал совгӀа арахецаргья 11 миллион сома маьха продукци.

Мукъа ба сона парте областной комитета, активе дакъа лоацараштa тешам бала КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенеша дегаш айдаьча Грозне къахьегамхоша Махачкала, Нальчик, Орджоникидзе производственни коллективашцара яхь дегӀайоалаешн эргайоахаш товеши 1977 шун бӀарчча пятилеткен доккхий производственни толамаш довхаш, шоаш ца кхобеш къахьегаш белгалдаккха, Советски Союза Коммунистически партена доазув доацаш мутӀахьа хилар хьагойта, КПСС XXV съезда исторически решенеш вахаре кхоачашъеча берригача халкъо лоаттабеча къовсама юкъе доаггӀаш дола дакъа хьорг хиларах.

Цул тӀехьагӀа къамаьл дир Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхоза доярка **М. Умхаджаевас.**

КПСС-а XXV съезда решенеш вахаре кхоачаш а еш, аьлар цо, «Горец» яхача совхоза кхашкен фермашкен болх беча къахьегамхоша толаме кхоачашъяьй иттлагӀча пятилетка хьалхарча шера юртбоахама продукци яккхарен пачхьалкхенга йохкарен хьалкъбоахама плани социалистически декхараши. Дуккхача шерашка тӀехьаюсаш яр тха совхоз, хӀара шера дукха зе дора цо пачхьалкхенна. КӀеззига хьувкъадора ялати технически культураши, кхоачаш ца еш юсар хьайбай продукташ яхара планаши, декхараши. ТӀеххьарча шерашка совхоза коллективо боккха болх баьб боахамен финансови гӀулакхаш вӀаштӀехьдоахаш. Эггара хьалха теркам тӀабахийтар хиш дехкача кхашта, цартӀа дӀанийсъяр ялатен доакъарен культураш, хӀаьта иштта шекара свекла а.

Укх шера совхозо чуденал цӀаккха ца денача тайпара ялат — гектара тӀара 28,3 центнер, цу даькъе хьажкӀаш — 32,3 центнер, цо торо хилийтар пачхьалкхенга 4600 тонн совгӀа елат дохка, хьалкъабоахама планагӀа дохка дезар 3550 тонн долча.

480 гектар долча кхай тӀа дика кхейир шекара свеклаш, хӀара гектара тӀара 325 центнер мерза овлаш а даьха пачхьалкхенга ехкар 14000 тонн свекла, планал 5000 тонн дукхагӀа. Толаме кхоачашъяьй пачхьалкхенга шурен дулхи дохкара план.

Совхозе вӀашагӀъеллай общественни хьайбашта йола чӀоагӀа доакъара база. Кийчъяьй 14 эзар тонн совгӀа силос, задани 9 эзар тонн йолча, кхоачамболлаш да гӀожен концентрированни доакъар.

Къаьстта чӀоагӀа творчески хьинар айдир хьайбаш леладерий коллектива новкъоста Л. И. Брежнева Киевски областа хьайбаш леладарашка дӀахьийтача письмос. Оаха массане а хьаллаьцад киевлянашен Грозненски района хьайбаш леладерашен дӀадолалаь дика гӀулакх. Аз болх беча шурийтоварни ферма ши бутт хьалха кхоачашйир иттлагӀча пятилетка хьалхарча шера задани, хӀаьта шоаллагӀча шера чотах 100 тонн совгӀа шура пачхьалкхенга а ехкар.

Торонаши кхоачамаши лаьрхӀа а лаьрхӀа «Горец» яхача совхозе къахьегамхоша лаьрхӀад 1977 шера дукхагӀа яккха, пачхьалкхенга йохка шура, дулх.

1977 шера оаха тӀаийцад пачхьалкхенга шурен дулхи дохкилга 1978 шера боарамга кхоачадара декхараш, хӀаьта 1979 шера — 1980 шера лаьрхӀача боарамга кхача.

1977 шера оаха тӀаийцад пачхьалкхенга 1976 шера ехкачул 100 тонн дукхагӀа шура йохкара, соахкарчул 5 центнер дукхагӀа хӀара денна шура йохкилга Ӏалашдара декхар. Из декхар кхоачашдулургдолаш хилар бакъду хьалхалаттача доаркай толамаша. Къахьегама ЦӀена Байракха орден лелаеча доярка П. Темирбулатовас хӀара Ӏаттагара яьккхай 3580 килограмм шура, са хьехамч йолча, къаьнагӀа ярех йолча совхоза доярка М. Бадуевас — 3100 килограмм, хӀаьта яз шефство лелаеча Х. Накаевас — 3420 килограмм шура яьккхай хӀара Ӏаттагара. Са доахана группа еннай 4602 килограмм.

ЧӀоагӀа деган айденна болаш тӀаийцар «Горец» яхача совхоза къахьегамхоша КПСС Центральни Комитета юрта боахама болхлошка дола письмон КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Ерригсоюзни яхь йоаржаяра хьакъехьара соцами. Цар тӀа къаьгга белгал даь да юрта боахама болхлошта хьалхашка латта декхараш.

Парте тӀахьехама жоп а луш оаха дӀахо йодача хана а къовсам лоаттабергба балха эффективности дикали тоаяра тӀехьа, де мел доагӀар дергда продукцега дӀадодар кӀезигдара.

Совхоза коллектива цӀерагӀа активана дош делар оратора карагӀдаьннар дебадаран 1977 шера тӀаийца социалистически декхараш сийленца кхоачашдаран де мел доагӀар шоаш дергда аьнна.

Дош лу КПСС Шалински райкома хьалхарча секретара **А. Ч. Осмаевна.**

Цо хоам бир Шалински района промышленностен юрта боахамен къахьегамхоша иттлагӀча пятилетка хьалхара шу толаме чакхдаккхарах. Къаьстта дика болх бир дика хьувкъам кхебаьча кхаш леладераша. Хьайбаш леладераша а даьхад дикка толамаш. Цар планал совгӀа пачхьалкхенга дехкад 180 тонн дулх, 100 тонн шура, 2 миллион фуаш, 200 центнер тха.

Районе дукха я хӀанз а пайда эцанза йола резерваши торонаши. КПСС ЦК письмо тӀа белгалду ялат кхеделга дегӀадоаладара эггара чӀоагӀагӀа терко е езилга. Из кхоачашдеш Шалински партийни организаце боккха болх баьб: керттерча культураштa эша фу кийчдаьд, из лакхача кондицешка дӀакхоачашдаьд, фу къаьстта дика кийчдаьд «Автуринский» совхозен Куйбышева цӀерагӀча колхозен.

БӀарчча хьайийцача ялата культурай структуре къаьстта моттиг дӀалоацаргья хьажкӀаша. Уж оаха дӀаювргья 8000 гектарал кӀезигагӀа йоацаш, царех 4000 гектар — ялата лаьрхӀа.

ХӀанз партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, юрта боахама органаша боаккха болх бу юрта бахача нахага КПСС ЦК-ас колхозхошка, совхозий болхлошка, механизаторашка, Ӏилмахошка, юрта боахама специалисташка, юрта материально - технически хӀамаш лоаттаеча промышленноста болхлошка, Советски Союза берригача къахьегамхошка яздаь письмо дӀадовзийташ. Района къахьегамхой деган айденна ба. Дерригача боахамашка дика кийчлуш ба бӀаьстенга. 10 февраль тӀакхачалехьа тоаяь яргья юрта боахама техника.

Хьайбай продукци дукхагӀа яккхари йохкари дукха района боахамашка чакхдоахаш да доакъара база дӀахо кийчъяра балхаш. Оттадаь да ялатен доакъарен культурай хьувкъам лакхбара, даьгӀенех дикагӀа пайда эца декхар.

ДикагӀа леладергда племенной гӀулакх. Ерригача фермашка вӀашагӀйохкаш я хьайбашта искусственни осеменени яра типовой пункташ, уж йизза Ӏалашъергья оборудованешцен материалашцен. «Джалка» «Автуринский» совхозашка хьайбашта осеменени яра маршрутно - кольцевой метод юкъе хьоргья.

Хьайбаш Ӏангара дика дахаро торо хулийтаргья хьайбай продукци дукхагӀа яккха а уж пачхьалкхенга йохка а. Ерригача хьайбай фермашка хӀанз шерра яржаш я производства эффективности балха дикали лакхъяра тӀехьара яхь. Трибуна тӀа ва Грозненски района «Атагинский» совхоза хьажкӀаш лелаеча звено звеньевой, Социалистически Къахьегама Турпал **Ш. Гайтамиров.**

«Атагинский» совхоза къахьегамхой, беррига советски нах санна, аьлар цо, кхы а чӀоагӀагӀа низи хьинари тӀакхийтта иттлагӀча пятилетка шоллагӀча шерачу бенна. КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенеша, Пленуме Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьло деган ураоттадаь бола уж пятилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъеча юкъе дахьа ма доаггӀара шоашкара дакъа дахьа гӀерташ ба. Цунна дола къаьгга тешал да кердача пятилетка хьалхарча шера тха коллективо даьха толамаш. Совхозо кхоачашдаьд продукце керттерча тайпашта: ялата, шурийна, баьцадаараштa, шоаш тӀаийца хинна социалистически декхараш.

Къаьстта дика да хӀара гектара тӀара 29,6 центнер ялат даьккхача кхаш леладерий толамаш.

Цу толамашта юкъе да аз кулгалдеча хьажкӀаш лелаеча механизированни звеной дакъа а. Оаха цхьана болх бу хьалхара шу дац. Яхье толамаш цкъа даьха Ӏийнадац тхо. ХьажкӀаш яхара нийслагӀа пятилетка диъ шера кхоачашъйир оаха, 3204 тонн фуъал яьха хьажкӀаш а яьха, планагӀа 2125 тонн йолча. НийслагӀча пятилетка шерашка юкъера лаьрхӀача хьувкъам гектара тӀара 44,5 центнер хилар.

ДӀадахача 1976 шера хӀара гектара тӀара 56,3 центнер хьажкӀаш яьхар. Хьувкъама тӀехьара къовсам бӀаьсти яьнача хьалхарча дийнахьа деца дӀаболабир. Органически минеральни удобренешца хьайдаьча лаьтта дӀадийра фу. Квадратно - гнездовой хьисапе дӀайийра хьажкӀаш, кулг-кара къа ца хьегаш хьалхейир уж. Деррига балхаш ший ханнахьен дикен чакхдаьхар.

Аз дийца толамаш хьахилара керттера бахьан да звено хӀара член боккха сакхетам болаш, хьувкъам дика хилийтара бехктокхам бовзаш хилар. Кхыча дешашца аьлча тха балха ларде ухкараш гектараш яц, тхона дага доаллар мехка эша продукци дукхагӀа яккхар да. Боккха лоархӀам бу оаха техникага дукхагӀа болх байтара, юкъара средствaш кхояра. ХӀаман кхом бар коммунистически хьисап да, цо вай обществана гӀо ду дӀахьалхашкахьа яхара. Кхом баь запасной оатхалаш, доагор, доакъарий тоннаш, гӀишлошъю материалаш торо луш я кхы тӀа тоннаш ялат, дулх, шура яккха, цо гӀо ду вай вахар кхы а хозагӀа, беркатегӀа хилийта.

1977 шера звенос тӀаийца хьалда дола декхараш ераш да. Оаха лаьрхӀад 150 гектарах хӀаране тӀара 60 центнер хьажкӀаш яха. ХӀара трактора шера йола норма цаӀаззен ахаззен кхоачашъе. 2,5 тонн доагор, 2800 сома маьха запасной оатхалаш кхое. Юкъера лаьрхӀача звено хӀара члено 700 сомал дукхагӀа ахча кхоергда.

Совхоза къахьегамхоша денале программа санна тӀаийцар мехка юрта боахам дӀахо дегӀабоалабара дола КПСС ЦК письмо, «Производства эффективности балха дикали лакхъяра, иттлагӀча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра тӀехьарча Ерригсоюзни социалистически яхьах» бола соцам.

Совхоза болхлоша сога дийхад шоашта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара шоай низ, хьинар, говзал кхоергйоацилгах активана тешам балар.

Вай сийлахь - йоккха Даьхе, аьлар ше къамаьл деш СССР-а 50 шу дизара цӀерагӀча Грозненски химически завода № 131 йолча цеха воккхагӀволча аппаратчика **Ю. В. Малюшкова,** толаме чуеннай 10-ча пятилеткагӀа. ЧӀоаггӀа деган айденна КПСС XXV-ча съезда, КПСС ЦК октябрьски Пленума исторически решенеш кхоачашъеш ба советски нах.

КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева Пленуме ше къамаьл деш аьннад: «Пленума решенеш партийни комитетий, берригача коммунистий практически балха денале программа хинна дӀаотта езаш я, къахьегамхой къахьегамен политически хьинар кхы а чӀоагӀагӀа айдара тӀаберзабаь болча организаторски кхетамен балха ларде ювша езаш я».

Чакхдаьнна шу вай мехка къахьегамхошта Ӏалаьмате доккхий гӀулакхаш карагӀдаьнна шу да. Укх деношка дуккхача предприятеша пачхьалкхен планаши социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара рапорташ тел. Дуккха кхыбараша а санна толаме чакхдаьккхар иттлагӀча пятилетка хьалхара шу тха завода къахьегамхоша. ИттлагӀча пятилетке лакха эффективности дикали йола предприяте яха цӀи тиллийта бокъо яккхара шерра яхь а йоаржаяь тха коллективо товарни продукци арахецара шера план ханал хьалха (28 декабре) кхоачашйир. Планал совгӀа даьхенга кхаьчар лакха дикал йола 1,5 млн. сома химически продукци, толаме кхоачашъяьй встречни план, къахьегама овсарле 1975 шера хинначул 6 процент лакхъяьй.

ЧӀоаггӀа теркам тӀабохийт оаха арахецача продкуце дикала. Хьаеча ерригача продукцех пачхьалкхен дикала знак енар 75 процентага кхаьчай заводе.

Завода коллектива толамаш хьахиннад болхлоша, инженерно - технически болхлоша, рационализатораша, изобретателаша чӀоаггӀа хьинар айдаь къахьегар бахьан долаш. Цу гӀулакха новкъостал даьд «ХӀара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагӀа болх бе тха коллективо яхь йоаржаяро.

Аз болх беча полимеризаце цехе цу кердача девизагӀа яхь мишта дегӀайоалаю дувцаргда аз. Из яхь дӀайоаржаяра идея эггара хьалха коллективе хьахилар КПСС XXV съезда болх бе йолаялале хьалхха. «Дикала пятилеткана — болхлочун тешам» яха москвичий гӀулакх хьал а лаьца цеха коллективо лаьрхӀар ший деррига низаш арахецача полиэтилена дикал лакхъяра тӀадерзаде. ТӀаккха оттайир социалистически яхь дӀахо йоаржаяра тӀаерзаяь мероприятеш. Болхлоштен цхьаболча кулгалхоштен юкъе болаш бар цу яхьах дош хургдац, хозахета ха йоаяр да из яхаш бола новкъостий.

Бакъда дукха ха ялалехьа оаха кхетадир болхлойн специалистийи творчески а общественно - политически а хьинар дегӀадоаладара цу яхьо новкъостал деш хилар. «ХӀара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагӀа лелаеча яхьо торо хулийт хӀара балха ден мел даьр бӀаргагойта. ХӀанз хӀара денна «пятиминуткаш» йолча хана, балха ди дӀадолаладалалехьа смене, бригаде, участке болх беш мел бараш тӀа а болаш дӀаяхача сменагӀа е балха дийнахьа мел даьр дийца я дийца итогаш ю. Уж итогаш хӀара денна дӀаязъю «Балха дикала журнала» тӀен яхьа табела тӀен. Кулгалхоштен болхлоштен торо хулийт цо балха дикал йовзийтен долаш дола кхоачамбоацараш дӀадахара де дезар ший ханнахьа дайтен.

«ХӀара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагӀа лелаеча яхьо торо хулийт профсоюза цехкомийн завкомен заседанешка бетта баьча балха итогаш еча хана хӀара коллективо, цхьаьцца волча болхлочо тӀаийца декхараш кхоачашдара цар хӀара денна беча балхага а хьожаш кӀоаргагӀа анализ е, коттбаьинараши тӀехьабусараши малаш ба нийсагӀа гойта, болхлой, инженерно-технически болхлой ерригача къахьегама коллективай шоай балха дикал лакхъяра бола цар бехктокхам лакхбе.

ЧӀоагӀа деган айденна тӀаийцар тха завода коллективо КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК производства эффективности балха дикали тоаяра, иттлагӀча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра тӀехьа Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаярах бола соцам. Завода къахьегамхой, беррига мохк а санна Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революци 60 шу дизара шера чу а бенна из юбилей кердача къахьегама толамашца белгалдаккха кийча ба.

Нохч - ГӀалгӀайченера 100 эзар зӀамига саги йоӀн, 568 комсомольски - кагирхой коллективаш я Октябра цӀей кердача къахьегама толамашца белгалдара. Сийлахь - боккхача октябра 60 шу дузаш КПСС ЦК-ага Ленински комсомоло луча рапорта кӀал кулг яздe бокъо яккхара тӀехьа къовсам лоаттабеш. Цох хоам бир собранега ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара **Т. У. Махмудхаджиевас.**

Вай мехка, аьлар цо дӀахо, дуккхача хана денз сийдеш ба шоай къахьегамца балха говзалца мастер яха йоаккха цӀи яьккхараш. ХӀаьта хӀанз вай из дош доаладу дукхагӀа йолча хана саго лелабеча балха а ца доаладеш цо дика хьегача къина, болх бе хара. Доккхийча хьувкъамий мастер, дошо кулгаш дола мастер. Советски Ӏаьдала шерашка из йоккха халкъа цӀи «къоньяннай», мастер хьахилара ха лоацъяннай. Бакъда аттагӀа дац профессе лакхаленашка кхача, дукхагӀа дийша, хьаькъал долашагӀа нах хиннабале а говзалга кхачара наькъаш царна шерра хьадийла дале а. Республике шерра йовзаш я пятилетка къонача гвардейций Илманова Маликай, Храмов Петра, Молочкова Натальяй цӀераш царна тӀакхийттаб керда бараш а. Бокъонца йола говзал хьахьокхилга деций Назрановски трикотажни фабрикерча комсомолка Барахоева Зате иттлагӀа пятилетка 2,5 шера кхоачашъе аьнна декхар тӀаэцар. хӀаьта денна дош кхоачаш деш а да?. 1976 шера республика каравайна юкъе «Коталонга вода» яхача къонача комбанераша традиционни конкурсе Мариничев Николайс Хамидов Ӏийсас, Абдурзуков Юнуса доккха дакъа лаьцад.

Экономически социальнии прогрессана чӀоагӀа низ тела, къахьегамхошта коммунистически кхетам тела школа а хинна дӀаэттай Ерригсоюзни социалистически яхь, коммунистически хьисапе къахьегара тӀехьара болам. ИттлагӀча пятилетке «ХӀара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагӀа къахьега аьнна СССР ·50 шу дизара цӀерагӀча Грозненски химически завода коллективо баь тӀахьехам комсомольски организацеша . кагирхой къахьегама хьинар айдара тӀаберзабаь беш бола болх тоабара программа а хинна дӀаэттаб. Цу болама юкъе 8 эзарнел совгӀа комсомолец вахав, царех 2500 ва дӀамахьеккха а продукци дӀалуш, ВЛКСМ 160 гаргга члено бокъо яьккхай шоай тамагӀа а долаш е комсомольски тешим болаш болх бе. «ХӀара балха денна — Дикала Знак!» яха яхь йоаржаеш дикка болх бу химически реагентий Карабулакски завода, «Электроприбор», «Пищемаш», «Мединструмент» заводий, швейно - производственни объединене комсомольски организацешка.

Къамаьл дечо дӀахо йоах кагирхой къахьегам безаш хьалхлебар дика школа а хинна дӀаэттай студенчески отрядаш. Халкъа - боахама планаш кхоачашъеча ховлуш дакъа юкъе хьу вй республика ССО бӀухоша. Алхха 1976 шера областной студенчески отряда 4 эзарнел дукхагӀча членаша хьинаре дакъа лаьцад тайптайпара объекташ хьалъеча, юрта боахама продукци чуэцачен чакхйоахачен. КхоалагӀча къахьегама семестре цар караерзаяьй 3 млн. сом гаргга капвложенеш. хьа я гулдаь чакхдаьхад 4 млн. 800 эзар сома маьха баьцадаараши соми.

Студенчески отрядаша деча балхах хьахур дукхагӀа долча даькъе тийша да министерствaехи ведомстваехи, цар болх беча боахамашкарча кулгалхоех. Тахан са белгалдаккха безам ба «СевКавнефтестрой» объединене, юрта боахама министерства, «Связьстрой» треста ПМК-209 кулгалхоша студенташ тӀаэцара цӀенхаштта кийчо еш хилар. Цу организацешка чӀоагӀа низ тӀабахийтар гӀишлошъеча отрядашта болх хилийтара, цахаддаш царна материалаш лоаттаяра, студентий бахари культурни салоӀилген вӀаштӀехьдаккхара.

Цхьабакъда дӀадахача шера студенчески отрядашта иштта терко ца еш моттигаш а нийсьелар. Из тахан кхы а ирагӀа ала безам ба са, укх шера республике мохк агарах хинна зе дӀадаккхарца дувзаденна вай республикерча дешара заведенешкара 2,5 эзар отрядий бӀухо хургхиларал совгӀа вай мехка кхыча республикашкарен областашкарен 7 эзарнел тӀех бӀухо хургхиларца а. Дика болх бара мел эша хьалаш Ӏалашде деза царна.

Студенчески гӀишлошъю отрядаш тӀаэцара йоакхо ю ала йиш йий цу гӀулакха кхийчо во яьча № 5 йолча ПМК начальниках нов. Луковах, № 7 йолча ПМК нов. Мулаевах, № 3 йолча СМУ нов. Власовах, «Заря» яхача совхоза директорах нов. Хаджимурадовах, «Солнечный» совхоза директорах нов. Махмудовах, «Овощевод» яхача совхоза директорах нов. Кортоевах. Цудухьа цу организацешка болх баьча отрядашка производственни заданеш 30 процент мара кхоачашъяьяц.

Доклада тӀа комсомола обкома нийса критика йир комсомольски-кагирхой коллективашта юкъера социалистически яхь вӀаштӀехьйоахача кхоачамбоацараш хиларах. Бакъда, моттигаш хиннай къахьегамен производственнии дисциплина телхаеш. цу коллективашка производственни заданеш кхоачаш ца еш. Цул совгӀа, моттигаш нийслу комсомольски-кагирхой коллективашта юкъера социалистически яхь формана лелаеш.

Керда хьаьча коллективашта дикка гӀо де йиш йолаш я къонача бригадирий школаш. ХӀаьта тхо тешаш да профсоюзни органаша, предприятей администрацеша, колхозашеи совхозашеи, къахьегама ветеранаша кагирхой хьехамчаша уж вӀашагӀйохкача дакъа лоацарг хиларах, кагирхошта къахьегара кхетам лучара комсомольски-кагирхой коллективай лоархӀам айбеча ма-могга цар гӀо дерг хиларах, кагирхойн мехкарийн хьашташ кхы а чӀоагӀагӀа теркал дерг хиларах.

КПСС XXV съезда, КПСС ЦК октябрьски (1976 ш) Пленума решенеша деган айдаьча НохчГӀалгӀайчен кагийча нахен мехкарашен кхы а лакхагӀа айергья социалистически яхьа байракх, тӀагӀертта къахьегарцен тӀехдика дешарцен доаггӀаш дола дакъа юкъе хьоргда коммунизм хьалъяра Ӏалаьмате йоккха программа кхоачашъеча.

Собране къамаьл деш Назрановски района «Экажевский» совхоза директора **С. С. Хасиева** хоам бир боахама лаьттей хьайбаши леладераша иттлагӀча пятилетка хьалхарча шера тӀаийца хинна доккхагӀдола социалистически декхараш кхоачашдаь хиларахи 1977 шера планаш кхоачашъяра, совхоза производства эффективность айяра дика лард елла хиларахи.

1976 шера валови ялат даккхара план 109 процента, коартолаш — 125 процента, генараш — 161 процента кхоачашъяьй коллективо.

Дикка тӀеххоачашъяьй хьайбай продукци яккхара заданеш Цу дерригне торо елар пачхьалкхенга юрта боахама продукце деррига тайпаш дохкара тӀаийна хинна социалистически декхараш тӀеххоачашде.

Хоалуш дика толамаш даьхад хьайоаккхача продукцега дӀадодар кӀезигдара, боахаме зе деш хилар дӀадаккхара. НийслагӀча пятилеткаца нийсдича хьайоаккхача продукце цхьан центнерга дӀадодар 1,5—2-за кӀезигдаьд, дикка лохдаьд хулаш дола зе.

Ховш ма-хиллара, йоахар дӀахо оратoро, тха совхоз коартолаш лелаеш я Цудухьа совхоза партийни организацеи совхоза специалисташен керттера уйла из культура хьалхехара тӀаухийт. Оаха де мел дезар ду из рентабельни хилийтара. Эггара хьалха коартолаш лелаечара къахьегам вӀаштӀехьбоаккхилга тоаде производственни участкашка порядок оттае лаьрхӀад. Коартолаш лелаеча звеньевойла чӀоагӀбаьб опыт дикагӀа йола механизатораш, эшача техникаца Ӏалашбаьб уж. Цар дика опыт кхычарна дӀаӀомаю. Къилбаседа-Кавказски лаьтта лелададара Ӏилма-тохкама институтаца договор даьд. Ӏилмахошкара дийхад оаха тха хьалашка коартолаш лелае рекомендацеш оттае аьнна. Цу дерригнеша дика гӀулакх дир: 1975 шерацa нийсдича коартолий хьувкъам цаӀазен ахазен лакхагӀа хилар.

Белгалдича бакъахьа да, нагахьа санна 1974 шера «Экажевский» совхоз Назрановски районе а республике а тӀехьаюсачарех хиннаяле, 1976 шера ялаташ дика хьувкъадар, планаш тӀаийца социалистически декхараши тӀеххоачашдар бахьан долаш тха совхоз районе дикагӀчарех а хинна дӀаэттай. Тха совхоза елар парте Назрановски Къилбаседа-ХӀирий АССР Пригородни райкомийи райисполкомийи карара кара тела ЦӀе байракх.

КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенеши КПСС ЦК Генеральни секретара йовкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьлацара положенеши выводаши кулге а луш цаш совхоза къахьегамхоша лаьрхӀад иттлагӀча пятилетка шоллагӀа шу керда толамаш дахарца белгалде. 1977 шера 6500 тонн коартолаш, 4700 тонн ялат даккха, генараш, дулх, шура, кхыйола продукци дукхагӀа яккха.

Социалистически яхье даькъа толамаш хьахиннад тха болхлоша, механизатораша, юкъерча звеной болхлоша юрта боахама производство айеча хьинаре дакъа а лоацаш шоаш ца кхобеш къахьегарах. Дика мел дола гӀулакхаш дӀадоладер республика цӀи хезаь вола коартолаш лелаер, Социалистически Къахьегама Турпал Албогачиев Оарцхой АртагӀа ва.

1977 шерара халкъбоахама планаши социалистически декхараши кхоачашдара совхозе долаш дола фу I классага дӀакхоачашдаьд. 1977 шера хьувкъама лаьрхӀа удобренеш товсаш я, трактораши кхыйола техникеи тоаеш латт, механизаторашца, звеньевойшца, бригадирашца занятеш еш я.

ЧӀоаггӀа теркам тӀабахийта ладийгӀар собране гулбеннараша Наурски района Ленина цӀерагӀча колхоза воккхагӀволча жаӀуно **Э. Хамидова** даьча къамаьлага.

Цо аьлар, ший деррига вахар жа леладарца дувзаденна да. Сай професси дукха еза сона аьлар цо, доккхал а ду аз цунах. Дика хов сона сай къахьегам наха эшаш болга. Укх деношка Грозне волаш тика чу вахар со, къайле мичай, тикаш дулхах йиза латтац. ЦӀаволаш 1975 шерара Ӏа дагадехар сона. Хала ха яр из. Доакъар дацар, лазарех довра жа. Алхха тха боахаме белар 7,5 эзар устагӀа, из 225 тонн дулх дар. Дукха къахьега дийзар жа эша ца далийтара Цу хана уйла йир аз мел дукха да жаӀунах, цо цӀена хьегача къих тийша, аьнна.

Тха жаӀуй бригада цу халача шера а вӀаштӀехьдаьлар хӀара 100 жийна тӀехьа 153 Ӏаьхар кхебе, хӀара устагӀана тӀера 6,4 килограмм тха даккха. Оалаш ма хиллара, аьккий илли даьхачоа Ӏай хала хилар. Ловча, хийтар сона, шу хала хиннад, хьувкъам хиннабац. Бакъда 1976 шу Ӏалаьмате дика хилар, ялат дика хьийкъар, буц дика тӀаяьлар.

Тха колхоза а района а дуккхача жаӀуша доккхий толамаш даьхар. Масала, соца «къувсаш» волча Ашаханов Сапиюла — Ӏалаьмате дика жа Ӏу ва из, бӀаь жийна тӀехьа 154 Ӏаьхар кхебир, са бригаде — 156 Ӏаьхар. Бакъда цу беркатерча шера а тха колхоза ахаш гаргга йолча жаӀуй бригадаша шоай планаш кхоачашъяянзар. Гой, мичахьа да пайда эцанза дола кхоачамаш!

Жа Ӏу хила атта дац. Из болх безаш лелабе беза. Берригa низ цунна тӀабахийта беза — тӀаккха цунах хьалоагӀар а доккха да. Сай ученикашта цу тайпара хьехам бу аз. Бакъда, къайле а йоацаш, доккхал ду аз уж берригаш тхоца хьалкхийна, хьалха латта жаӀуй хинна дӀаоттарах.

Тхоай коллективе дийшад оаха парте Центральни Комитета юрта боахама болхлошка дола письмо. ЧӀоагӀа нийса уттаду цу тӀа дешаш Кхы а дикагӀа къахьега, кхы а дукхагӀа хӀама хьаде безам оттийт цо. Тха жаӀуй бригада цхьа барт болаш болх беш я. БархӀлагӀча пятилеткагӀа хӀара бӀаь жийна тӀехьа 120 — Ӏаьхар, нийслагӀча пятилеткагӀа — 147 Ӏаьхар кхебар оаха. Укх шера хьалха лахка жерч да сога. Киевски областерча хьайбашлеладерий гӀулакх хьал а лаьца Сийлахь-боккхача Октябра 60-шу дизара даха ма-доаггӀара накъа дахара, иттлагӀча пятилетка декхараш кхоачаш дара тӀехьа яхь а йоаржаяь аз са новкъосташен лаьрхӀад хӀара жийна тӀехьа 130 Ӏаьхар кхебен хӀара устагӀана тӀера 6,5 килограмм тха даккхен.

Парте член вац со, бакъда коммунист хила лерхӀаш ва. Вай йоккха Даьхе дукха езаш волча гражданина санна дош лу аз из кхы а хозагӀа, йӀаьхегӀа хилийтара дикагӀа къахьега.

* * *

Пренеш чакхъяьнначул тӀехьагӀа собране хиннараша дийца а дийца тӀаийцар 1977 шера дола Нохч-ГӀалгӀай АССР промышленноста, юрта боахама, гӀишлошъяра транспортни, бувзама болхлой социалистически декхараш.

КХОАНА—СССР ДОСААФ 50 ШУ

Даьхен патриоташ кийчбара школа

ЦIеча Байракха орден лелаеча Ерригсоюзни эскара, авиацена, флота гIодара ший лоIамерча обществона (СССР ДОСААФ) январь бетта 50 шу дуз. Дунен тIа эггара хьалхара советски паччахьалкхе хьахиннача хьалхарча деношка дениз Даьхен низ чIоагIбара гIулакхашта мел эшар деш хьаенай парти. 1920 шера вIашагIйолл ТIема-Iилман общество (ВНО), 1926 шера ССР Союза оборона гIодара общество (ОСО) аьнна хийцай из. 1923 шера вай мехка хьа а хинна болх беш хилар фецарча флота новкъостий общество (ОДВФ), хIаьта 1924 шера авиационнии химически оборона, химически промышленноста новкъостий общество (ДОБРОХИМ). 1925 шера авиационнии химически оборона, химически промышленноста новкъостий общество (СССР АИХИМ) аьнна вIашагIтох уж.

ОСО-и АИХИМ-ен болх чIйхха вIаши бувзам болаш хиларца дувзаденна оборонаи авияционно-химически гIишлойн новкъостий обществия союз а хинна (ОСОАВИАХИМ) вIашагIкхет уж 1927 шера январь бетта.

Тахан цун 50 шу дизара цIей деэдеш кхы цIаькха а белгалдаккха мегаргдолаш да осоавиахимовски клубашка, школашка, кружокашка гIолла Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема фронташка сийле яьккха бола дукха летчикаш, снайпераш, танкисташ, партизанаш, радисташ, автомобилисташ хьалххара тIема университеташ йоахаш чакхбаьнна хилар. Царех ба кхозза Советски Союза Турпалаш бола А. Покрышкин, И. Кожедуб, шозза Советски Союза Турпалаш Г. Бегильдинов, М. Гареев, С. Кунгурцев, Советски Союза Турпалаш А. Маресьев, Я. Павлов, Л. Павлюченко, С. Руднев, М. Чечнева. ХIаьта веррига а тIема шерашка из сий дола цIи енна цу общества хьалкхебаьрех 900 совгIа саг ва.

ТIом болабалале хьалххарча хана эггара йоккхагIчарех общественни организаци яр ОСОАВИАХИМ. ТIема хьалхарча юхьига халача беттташка халкъа патриотизмо хьакхеллар халкъий ополченеш, истребительни батальонаш, партизански отрядаш санна йола гершацарча къовсама формаш. Царех дукхагIъяраш берригa доакъашхой ОСОАВИАХИМ-цаш болаш хиннай.

Коммунистически партеи советски правительстван боккха мах баьб ОСОАВИАХИМ-а Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа карагIдаьннача патриотически гIулакхий. 1947 шера 21 январе ЦIеча Байракха орден сийнай цунна.

1948 шера 3 организаци йир ОСОАВИАХИМ-ах. (ДОСАРМ, ДОСАВ, ДОСФлот). ХIаьта 1951 шера Ерригсоюзни Армена, Авиацена, Флота гIодара Ший лоIамера общество хьаеш уж вIашагIтохаш бола соцам тIанийцар СССР Министрий Совето (СССР-а ДОСААФ).

Цу берригача наькъа этапашка парте кулгалца болх беш я, цо ший ю терко, йоакхо, новкъостал цахаддаш холуш йола оборонни общество. 1928 шера март бетта «ОСОАВИАХИМА балхах» соцам тIанийцар парте Центральни Комитето. Массехк шу даьлча 1935 шера август бетта, мохк империалистически агресси юхатоха кийчлуш болча хьалашка оборонни организаце керттера декхараш хоадам боллаш къоастадаь дола кхы цхьаькха а документ тIанийцар «Осоавиахимах» ВКП(б) Центральни Комитетои СССР Халкъа Комиссарий Советои. ЦIаьххача ханна Общества ерригача организацешта программа хинна дIаэтта, КПСС ЦК, СССР Министрий Совета 1966 шера май беттара «Эскара, авиацена, флота гIодара ший лоIамерча Общества (СССР ДОСААФ) балха хьалахи из тоабара де дезарехи» яха партийни решени — соцам кхоачашбара тIадерзадаь да общества дерригa гIулакхаш укх вай деношка.

ТIом дIабаьнначул тIехьагIарча шерашка шийла хьалха хиннача Осоавиахима традицеш хьа а ийца творчески дегIадоаладеш беррига оборонно-массови болх кердача, кхы а лакхагIча лагIа тIа баьккхар ДОСААФ-а. ДОСААФ-а Ерригсоюзни IV съезде ше къамаьл деш новкъоста Л. И. Брежнева белгалдаьккхача тайпара «Советски тIема низашта тIема резерваш кийчъяь ца Iеш ший деррига гIулакхашца къахьегамхой Коммунистически партена гонахьа кхотабу, уж советски патриотизм хургйолаш, вай мехка коммунистически общество хьалъяра сийлахь-доккхача гIулакха доазув доацаш мутIахьа хургболаш хьалкхебу оборонни Общества. Эскареи флотеи бIухой фабрикашкарча, заводашкарча, колхозашкарча, совхозашкарча къахьегамхоццара бувзам чIоагIбареи дегIабоалабареи даькъе доккхий хIамаш карагIдаьннад обществана».

ДОСААФ-а ах бIаь шерара цIей дездеча ханаца дувзалуш кхы цхьаькха лоархIаме хIама а да цун вахаре: 25—26 январе Москве хьевелларгья оборонни Общества VIII съезд. Цу съездага кийчлуш я 308 эзар сагах латта областа оборонни организаци.

Дукха ха йоацаш хьалха Российски Федераце социалистически яхьа итогашка тIеххьарча моттиге яр ДОСААФ-а Нохч-ГIалгIай областной оборонни организаци. ХIаьта укх тIеххьарча 3 шера дикка тоабеннаб цун болх. Масала, 1975 шерарча социалистически яхьа итогашка 11 моттиг яьккхар цо.

ХIанзарча хьалашка цун балха лоархIамегIдар организаци дегIаяра нийсса дикала хьокхамаш лакхдар а да. Хьалхарча даькъе кагирхошта кхетам балара, уж Советски Эскаре гIулакх дарга кийчбара тIадерзадаьд оборонни обществa балха дикали эффективности лакхъяра тIаберзабаь лоаттабеча къовсама деррига гIулакхаш.

Республике хан-ханнахьа чакхдоах оборонно-массови балха месячникаш, кIираш, къахьегамхошта довайт В. И. Ленина васкеташ, Даьхен экономически оборонни низ дегIабарях йола КПСС XXV съезда решенеш, «Массане а Эскаре гIулакх дарах» дола СССР законаш, социалистически паччахьалкхе лораяра нах кийчбарца дувзаденна ДОСААФ-а декхараш.

Советски Эскари халкъа боахамаи хан-ханнахьа специалисташ кийчбу ДОСААФ-а дешара организацеша. Духхьал соахка цхьан шера 6500 гаргга специалист кийчваьв Даьхен халкъа боахама. 1976 шера балха тIа къахьегама дика толамаш даьхар Грозненски автошкола (начальник С. И. Сыщиков), Шалински спортивно-технически клуба (начальник Х. Ибрагимов), «Красный молот» завода спортивно-технически клуба (начальник В. Захаров) коллективаша.

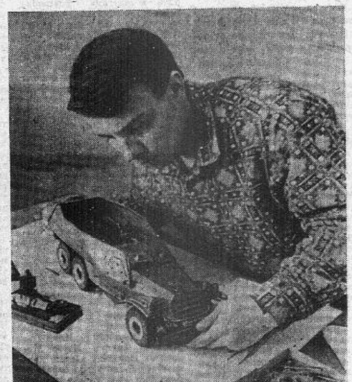
Юхххьанцарча организацешта юкъе дикагIчарех лархIа езаш я мехкдаьттеи гази чакхйоахача Анисимова цIерагIча завода (П. Шайкин), «Автоспецоборудование» завода (В. Росляков), СПКБ «Грознефтепромавтоматика» яхача завода (В. Николаев), №№ 31, 46, 37 йолча юкъерча школай, Шалински районерча Куйбышева цIерагIча колхоза, Надтеречни района Знаменка яхача юртарча № 2 йолча юкъерча школа, кхыйола юххьанцара организацеш.

ТIема-технически спорт дегIаяра гIулакхий а дикка йоакхо ю республике. 1976 шера СССР, РСФСР хьалхара моттигаш яхара 30 зовальнии финальнии яхье дакъа лаьцар республика спортсменаша. Укхаза белгалбаьлар спорта мастер А. Степанов, спорта мастералла кандидаташ Б. Корнилов, А. Мочиев, В. Лапта, кхыбараш.

ДОСААФ-а 50 шу дизара, иштта Октябра 60 шу дизара сийна тIанийца социалистически декхараш толамца кхоачашдеш тIема-патриотически, оборонно-массови, иштта спортивни балхий боарам кхы а лакхбара шоай беррига низ тIабохийт Нохч-ГIалгIайчен ДОСААФ-цаша.

С. ТАЙСУМОВ.
ДОСААФ-а Нохч-ГIалгIай областной комитета председатела заместитель.

ЛЕНИНГРАД. ДОСААФ городской организацешка болх беш ялх эзар спортивно-технически секцеш я. Цига Iомалуш 350 эзар зIамига саги йоIи я, цу даькъе 604 спорта мастер, 603 мастералла кандидат, 2676 перворазрядник ва.

1976 шера ерригсоюзни яхьашка ленинградцаша яьхар 33 дошо, 27 дото, 20 бронзови медалаш.

СУРТА ТIА: ДОСААФ № 2 йолча городской форда школе электротехника занятеш еш я.

* * *

Ленинградера эзараш бола кагий нахи мехкарийи, школай дешархой, ДОСААФ классашкеи лабораторешкеи хул. Цар Iомаю автомобилаш, мотоциклаш, уж Iомалу парусни лодкаш лехка, спортивни моделаш е.

Городе чIоагIа лоархIаш я «Корд» яха клуб. Укхаза, оборудованеца дика кийчъяьча мастерскешка хьаю ше-шегIа лелаш йола автомобилий моделаш. Клуба членаш — городской, ерригсоюзни, дунеи мехкашта юкъерча яхьашка дакъалдоацаш я котбувлаш а ба.

СУРТА ТIА: СССР спорта мастералла кандидат вола слесарь-механик С. А. Ролецкий автомобиль кийчъеш ва.

Н. НАУМЕНКОВА курташ.
ТАСС фотохроника.

М. Д. Миллионщикова цIерагIча грозненски мехкдаьтта институтан керда здани.
А. ТРУНОВА сурт.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ЙIАЬХЪЕННА ЧЕМПИОНАТ

ДIадахача шера юххье вай республике чакхъяха езаш яр республика шахматни чемпионаташ: маIача наха юкъера а кхалнаха юкъера а. Цхьабакъда маIача наха юкъера соахкара шахматни чемпионат хIанз а тIехь чакхъяланза я. Чакхъяланза я, хIанз хьатIаэттар укх шерарча чемпионата уйла е еза ха яле а. Чакхъяланза я дIадаха шу чакхдоаллаш, хьалда аьлча 5-ча декабре мара, из дIа а ца йолаенадаь.

Цу хьакъехьа белгалде доагIа берригa доакъашхой чемпионат чакхъяллалца йолча юкъа балхах мукъабаха безаш хинна хилар. Из даьдац чемпионат вIаштIехьъяккхара бехктокхаме болча спорткомитета болхлоша а шахматни клуба дирекце а. Кхы дикадар оалилга дац турнирни партеш ловзаеча клубе цхьа лостам хиларах, ловзаш бараштa эша хьалаш вIаштIехьдахарах. Халданза еш гIараш, увзаш гIаьленаш хулар, хIаьта нийслора судахой эшшача хана шоай метте боацаш а.

Къаьстта дувцаргда вай чемпионата доакъашхоех. Балхах мукъабаьха ца хиларах дукха моттигаш нийслора уж шоай ханнахьа аргI-аргIанарча турашка ловза хьа ца ухаш. Цхьацадолча деношка виъ-пхиъ саг мара ловзаш воацаш турнирни денош а ихар. Къаьстта воча хьале дар ловзаяь яланза йола партеш чакхъяхара гIулакх. Оттадаьча деношка нах хьа ца боагIаш бусаш а, кхыча бахьанах а цхьаццаболча доакъашхой пхи-пхи, ялх-ялх парти Iайнаяр чакх ца йоалаш. Цу хьакъехьа белгала да йиълагIча туре Х.-М. Ошаева Мирзоевца ловзаяь парти чемпионата ерригa тураш ловзаяь яллалца чакх ца йоалаш йисар. Иштта гаьна яьина я Ошаева Хаитаца ловзаяь парти а. ХIаьта цох къаьстта ала деза. Шахматни специалисташта хетачох, кIезиг - дукха позиционни совле Хаита а йолаш йисай из парти. ХIаьта цул совгIа Хаита мастералла кандидат волча Сергеевца ловзае езаш цхьаькха цхьа парти а я. Чемпионат цу хьале йолча хана Хаит командировке вахав цхьа иттех ди даккха. Ше дIаводаш, чемпионата керттера судахо волa республикански категоре судахо Шамов Валерий Иванович викалваьв цо ший ловзаянза йолча партей «да» хила. Иштта, ше дIаводача хана лайза яланза йиса хиннача Мирзоевцарча партех Ошаева цхьа очко екъе, керттерча судахочоа «бокъо» еннай Хаита ший Ошаевца ловзаяь яланза йисачох а цхьаккха кот ца ваьннарг лархIа. Цхьабакъда Ошаев Мирзоевл котвоале, хоам баьб цо, ше Ошаевца дIахо ловзаргхиларах.

Сенна деш да из. ХIана лелалойт цу тайпара гIулакх керттерча судахочунга? Леладайтарал совгIа ше цу гIулакха юкъе а этта хIана латт из? Цу хаттара жоп дала тарлу чемпионат чакхъяккхара бехктокхаме бараша. ХIаьта шахматни чемпионате дакъа лоацаш бараша цу тайпара спортаца доагIаш доаца гIулакхаш леладар-м кхетадеш да. ДIауйлаел оаш оашош укх гIулакха. Яхьашка дакъа лоацаш вар спорта мастер В. Дорошкевич. Долче фу масал да цо шийгара гойтар. Ловза волалуш ше а шийца ловзаш волчоа ший говзал ца гойташ, къовсам боацаш ах очко дIа а яле, тIа чIега а техе ший кабинете лочкъар из. Цу гIулакхо дIахьокхар кхыча доакъашхошта цо «мел боккхача бехктокхаме» дакъа лоац республика чемпионате. Цунга, республике эггара низ болашагIа, чIоагIагIа ловзаш волча мастерга, хьежжа хила тарлаяий кхычар ловзар а? ХIаьта В. Дорошкевич, чемпионат чакхъялале дукха а хьалха, дуккхачарна шийгара камаьрша «совгIаташ» а даь лайза ваьннавар. Цун 6.5 очко я.

Иштттача хьале чакхъяьннай, нийсагIа аьлча, чакхъяларга кхаьчай республика чемпионат. Чакхъяларга мара кхаьчаяц, организационни дешаш доаггIача тайпара къоаста ца дарах яхьай аргI-аргIанарча турашка ловза хьа ца ихачарна цу тайпарча яхьай бокъонех боагIаш бола бехк бе судахой йиш ца хиларах. ХIаьта бехк бий Хаита ше командировке вахийтарах чемпионата тIеравалараx? Бехк бац чемпионата шин кIира тIехьваьина из нийшарг а лаьрхIа чемпионат дIакъовлар дехарий хIаьта а.

Иштта да чемпионатах лаьца дола дош. Цхьабакъда цу тIехь къамаьл чакхдалийтар нийса хургдац, хIана аьлча проблемаш дукха я.

1976 шера шахматни клубо баьча балхах йолча отчета тIа дIаяздаьчча тайпара, «шахматни клуба керттера декхар да шахматаш республике дIахо а йоаржаелга, республика низ болашагIа болча шахматистий къона тIехье кийчъелга, хьалхалаттача шахматистий, шахматистий - разрядникий говзал лакхъяр». Фуд цу хьакъехьа шахматни клубо дIадахача шера даьр? Долчча тайпара аьлча, лоадама хIама дац, оттадаьча декхарга хьежача.

Шахматаш езараштa дика холу дешара-методически балха республика шахматни юкъмоттиг хила езаш йолча клубо ший болх лаьгIбича. ХIаьта цу хьакъехьа баьча балхах вIалла дувцилга а яц. Дувцилга я, шортта а дувцаш, ца даьчох. Иштта, вIаштIехьдаьккхадац шахматистий дешар, дикагIа болча шахматисташа творчески отчеташ яц, методически новкъостал дац юрта. Лоацца аьлча, из болх беш бац. Из а деррига дац. Геттара кIезига чакхйоах турнираш шахматни клубе, хIаьта спортивни обществашка, къаьстта «Урожай» обществе хIаьта а, кIезига терко ю цу дешашта.

Дукха ха яц республика, къаьстта Грозне, шахматаш езарий вай лоалахарча республикашка ухаш хиннача шахматни делегацеша чакхйоахача турнирашка аха торо хинна. Бакъда из дика традици йицъяьй.

Къаьстта во латт шахматаш кхалнаха юкъе йоаржаяра гIулакх. Кхоачам ба, шахматни клуба директора Е. А. Рассказова яхачох, дIадахача шера кхалнаха юкъера республика чемпионат а чакхъяьккха ца хиларах аьлча. ХIаьта къона шахматисташ кхалнаха юкъе кхебара а деш хIама дац. Цхьаккха тренер а воацаш йисай Р. Алимова хьийха хинна № 41 йолча школа дешархо М. Межидова. Белггала талант йолаш ше хилар массехказа къаьгга хьахьекхача йиIига бала болаш саг вац. ХIаьта из цхьаккха дича а ла йиш йоаца гIулакх да.

Кхы дикагIа оттадаьдац шахматни клубе шахматистий говзал лакхъелга а. Укх тIеххьарча шерашка, шоай спортивни говзал лакх ца ярал совгIа, итт совгIа волча шахматисто кхоачашъяьяц кандидатски норма, цудухьа мастералла кандидаталара цхьоалагIча разряде баьхаб уж.

Пионерий цIеношка, учрежденешка, болхлойн юртийн клубашка, культура цIеношка вIашагIъехка йоагIа шахматни секцеш, кружокаш. Цхьабакъда юрташка из болх вIаштIехьбаккхарах, цунна доагIа новкъостал республика шахматни клубо дарах дувцилга а яц. Юрташка бе безача балха новкъостал мишта ду, шоай болх цхьа бахьан а вIаштIехь ца боаккхача клубо!

М.-Р. ПЛИЕВ.

РЕДАКЦЕГАРА: Ер корреспонденци кепатоха кийчъеча юкъа Ошаеви Хаити шоайла цхьаккха ца толаш лайзаб, цхьабакъда, чемпионат-м хIанз а чакхъяланза я.

АДМИНИСТРАТИВНИ РАЙОНАШКА ГIОЛЛА ЙОЛХАЧА МАГИСТРАЛЬНИ ГАЗОПРОВОДЕХ, ЛОРАЕШ ЙОЛЧА ЗОНЕ БАЛХАШ ДАРЕИ ЦИГА НАХ ЛЕЛАРЕИ БОКЪОНЕХ, ХIАЬТА ИШТТА ГАЗОПРОВОДАШКА ГАЗ АРАУХАШ МОТТИГ НИЙСЪЕЛЧА БАХАЧА НАХА ДЕ ДЕЗАЧОХ

Сигала бесара доагор производства культура лакхъеши бахача наха боккха лоархIам болаши хIама да. Газ атта, маьха деза доацаш, цIена доагор да. Нохч-ГIалгIайчен территоре тIа гIолла дIайолхача Ставрополь—Грозный, Ищерская—Моздок, Камыш—Бурун—Горская яхача магистральни газопроводашеи царех дIакъастача говнашеи газ тел РСФСР дуккхача краяшкарча, областашкарча, автономни республикашкарча, цу даькъе вай республикерча а нах бахача моттигашта. Тешшамеи ца талхаши газопроводаша болх бар, хIаьта иштта уж наха кхераме йоацаш хилар дукхагIча даькъе гIишлон организацеша шоай балхаш йоаггIача бокъонех деш хиларахи газопровод лораеш йолча зоне цхьаболча граждaнаша кхерамзлен бокъонаш нийса лелаярахи тийша да.

Ха деш йола зона газопровода дехьеи сехьеи 250 метрга кхоачаш шера я.

Ха дещ йолча зоне цхьаккха тайпа гIирсаш хьалде, массахана е ханна йола сооруженеш е, наькъаш дехка, кхашкара станаш е доахан чулехка моттигаш е, аьла е чан аргIаш де, иштта кхы дIахо балхаш де вIалла бокъо яц.

Ха деш йолча зоне коммуникацеш (трубопроводаш, кабель буллаш, и. кх. дI.) деш дола гIишлон балхаш «Кавказтрансгаз» яхача Къилбаседа - Кавказски производственни объединенеца (адрес: 364020, г. Грозный, ул. Моздокская, 35, телефон 2-43-03) дагабаьнначул тIехьагIа магистральни газопроводий Моздокски линейни производственни управлене (МЛПУМГ) (адрес: СОАССР, г. Моздок, а/я 1, телефон 24—29) яз а яь хьаенна бокъо бе йоаллаш хилча мара де йиш яц.

Нагахьа санна магистральни газопроводагIа газ араухилга хайча ха деш йолча зоне кхашкара балхаш деш боахка нах, цхьаццабола гражданаш декхарийла ба ма-могга сихагIа кхерамерча зонера нах, хьайбаш, техника араяккха. ЧIоагIа лоархIаме да цу зоне автотракторни техника чуяргйоацаш; цIераш летаергйоацаш, гIаьле увзаргйоацаш, и. кх. дIа гIулакх вIаштIехьдаккхар. Цига хиннар дIахойташ ма-могга сихагIа хоам бе беза Моздокски линейни производственни объединенега (СОАССР, г. Моздок, а/я 1, телефон 24—96), къахьегамхой депутатий Ардонски районни Совета исполкомага, милице органашка, е г. Орджоникидзерча № 3-26-87 йолча телефонагIа.

Новкъостий! Оаш ханнахьа баьча хоамо новкъостал дергда зулам ца хилийтара, нах, хьайбаш ца доадайтара, хьувкъам, техника, кхыдола халкъа рузкъа кIалхардаккхара.

ТЕЛЕВИДЕНИ

22 январь.
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Iуйранара гимнастика. 9.30 — Бт. «АБВГДейка». 10.00 — «Дай-ноаной, шоана». 10.30 — Бт. «Iуйранара почта» яха музыкальни программа. 11.00 — «ДикагIдола товараш — дукхагIа». 11.30 — Бт. «Художникех дола дувцараш». РСФСР халкъа художник Кузьмин. 11.55 — Бт. Паччахьалкхеи Кубански халкъа хора концерт. 12.40 — Бт. «Деррига хар лоа сона» Киножурнал. 12.50 — Бт. Литературни дешараш. Федин. «Хьалхара дега-гIоз». 13.20 — Изобретателий конкурс. 14.20 — Бт. «Спортлото» тираж. 14.30 — Бт. «Лай паччахьа» яха художественни фильм. 16.00 — Бт. «УнахцIено» яха Iилман-популярни программа. 16.30 — Бт Мультфильмай программа. 17.00 — Бт. «БIаргагушдар — теша халадар». 18.00 — Кердадараш. 18.20 — «Скупщики души» яхача телевизионни документальни фильма премьера. 19.25 — Бт. «Илли-76» яхача Ерригсоюзни телевизионни фестивала хоадам беш дола концерт. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Бт «Илли-76» яхача Ерригсоюзни телевизионни фестивала хоадам беш дола концерт дIахoдахьар. 22.45 — Бт. Многоборьях йола Европа чемпионат. МаIанах. Норвегера передача. Йистеньлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

16.00 — Сийлахь-йоккхача Октябра 60 шу дизарга. Советски иллей историецара. Хьалхара передача. 16.30 — «Лергдоацача денойх цхьа ди» яха документальни фильм. 16.40 — Вай долча хьоашалгIа ба халкъа творчества фестивала лауреаташ (нохчий меттала) 17.25 — «Саг везар» яха художественни фильм. Хьалхара сери.

23 январь.
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Бераштa йола Iуйранара гимнастика. 9.30 — Бт. «Гургал бетта сахьат». 10.00 — Бт. «Советски Союза гIулакх деш ва». 11.00 — Бт. «Орленок» яхача телестуде юнкораш Социалистически Къахьегама Турпалца, Генеральни авиаконструкторца Антоновца вIашагIкхетар 12.00 — Бт. «Музыкальни киоск». 12.30 — Бт. «Юртара сахьат». 13.30 — Боккхача наькъа этапаш», «Топ йола саг» яха художественни фильм. 15.15 — Бт. Литературни беседаш. Назим Хикмет ваь 75 шу дизарга. Передача дIахьу поэта Суркова. 16.10 — Бт. Музыкальни программа. 17.00 — Бт. «Дунеи халкъашта юкъера панорама». 17.30 — Бт. Мультфильмай программа. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бт. «Киноникъбархой клуб». 19.15 — Бт. Кабалевский. «БIаьсти» яха симфонически поэма. 19.20 — «Дошо эшелон» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха» Информационни программа. 21.30 — Бт «СалаIад» яхача халкъа творчества телевизионни программай дунеи халкъашта юкъера 2-гIа фестиваль хьаеллара хетадаь концерт. 23.00 — Бт Многоборьях йола Европа чемпионат. МаIа нах. Норвегера передача. Йистеньлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

15.00 — Дешархошта йола программа (нохчий меттала). 15.30 — Документальни фильм. 15.40 — Буржуазии демократена кIалха. Кинопередача. 16.10 — «Саг везар» яха художественни фильм. ШоллагIа сери.

РАДИО

22 январь.

6.30 — Киевлянаша дIадоладаь дика гIулакх шерра хьаллаца. 1-ча мая цIерагIча колхозера передача (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш 7.20—«Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 14.35 — «Сатирически талгIе тIа» яха радиожурнал (эрсий меттала). 15.00 — «Нохч-ГIалгIай ашарий историецара» яха передача (эрсий меттала). 15.40 — Яндиева творчествах йола передача (гIалгIай меттала). 16.00 — «Кавказа Iуйре» яха радиожурнал. 18.30—«Къона болаш ек» яха концерт (гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча хана лоа а делхаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике — 10—15, Грозне 12—14 градус шелал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи ломмеи морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 18—23, дийнахьа 8—13 градус шелал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

Тахани кхоанеи хургда

22 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 14.00. Йоккха зал. ДОСААФ 50 шу дизара хетаяь Заводской района къахьегамхой салаIара сайре. 19.00. Халхарий зал. Кагирхой салаIара сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 18.00. Йоккха зал. «Карельски АССР вежарашха йолча республикай дезаде» яха къамаьл. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

Химиктий культура Дворец. 12.30 «Гайдара произведенеи турпалаш» яха литературно-музыкальни композици 17.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. Социалистически яхье котбаьннараштa хетадаь «Тха кIира» яха радиожурнал.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17.00. Iалам лорадара университета заняти. Бешамаш лелаяра факультет. 17.30. «Пятилетка йоккхий гIишлош» яхача темагIа кинофильмаш хьоккхаргда.

КИМ цIерагIа клуб. 17.00. «Калевала мехка» яха къамаьл.

«Электроприбор» завода культура ЦIа. 11.00. Музыка езарий клуб. «Ильича дукха езаш хинна произведенеш» яха къамаьл. 12.00. Болх беш хургья интернациональни доттагIала клуб.

23 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.30. Болх беш хургда «Заманхо» яха кинотеатр. 14.00. Писатела В. Т. Катаева 80 шу дизара хетадаь къамаьл хургда библиотеке. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 10.00. Болх беш хургда «Къона - ленинхо» яха кинотеатр. 13.00. Бераштa дола ловзараш хургда. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

Химиктий культура Дворец. 9.00. Болх беш хургья шахматаш езарий клуб. 10.00. Болх беш хургья изобразительни искусства берий студе выставка. 10.30. Пионерски организаце историецара. «Шера тIехьа шу» яха къамаьл. 11.00. Болх беш хургда «Нийсархо» яха кинотеатр. Даьй-мехка гIолла киноникъбар. 17.00. Вокально-инструментальни оркестро дIалокхаргья советски композиторий ашараш. 18.00. Социалистически яхье котбаьннараштa хетадаь «Тха кIира» яха радиожурнал.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 10.00. Болх беш хургья «Объектив» яха фотоклуб. 11.00. «Хьун карнавал» яха берий утренник. 12.00. Болх беш хургда «Космонавт» яха берий кинотеатр. 17.30. Микрорайоне бахача наха лаьрхIа «Медицино алкоголах доаллача зуламах» яха къамаьл.

Просвещене болхлой ЦIа. 15.00. «Космоса наькъаш карадерзадераш» яха С. П. Королева 70 шу дизара хетадаь къамаьл. «Космос караерзаеча СССР даьха толамаш» яха документальни фильм.

КИМ цIерагIа клуб. «Марша да хьо, Iа!» яха берий утренник. Мультфильмаш гойтаргда.

«Электроприбор» завода культура ЦIа. 11.00. Болх беш хургья дешархой кIирандийнахьара клуб. 13.00. Болх беш хургда «Тхира тIадамилг» яха берий кинотеатр.

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культура отделий—3-61-46; промышленноста отдела—3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88

СФ05017. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске 92. Типография издательства «Грозненский рабочий». ул. Маяковского, 92. Заказ № 590.